

د خیالونو جزیره

شعري ټولګه

Ketabton.com

مکتبہ اقبال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه:

|||||

کتاب: د خیالونو جزیره

ویناوال: محمدالله کمال

چاپ کال: ۱۳۸۱ هجري لمريز وری - ۲۰۰۲ اپرېل

چاپ ځای: سهار کمپوزنگ سنټر

کمپوزر: پخپله (م. ک)

چاپ شمېر: زر ټوکه

خپرنډوی: سهار خپرنډویه اداره - پېښور

د مکرر چاپ حق پخپله له شاعر سره خوندي دی

تړون:

د لوی خدای ج په نامه او بیا...

نن غرمه زه یوازې پر دسترخوان ناست یم

خو دا نن هم د تېرو ورځو په شان په یوه ښکلي خیال وزنگېدم

د انسان ژوند دی، رښتیا هم د سترگو په رپ کې تېرېږي .

غرمه مهال به یې په زینه کې د لکنې ټکهار جگ شو

پاس به چې راوخوت نو په لوړ آواز به یې په ټولو سلام واچاوه .

بیا به یې د کورنۍ له ټولو غړو سره د روغ رنځور پوښتنه وکړه

ماته به یې د خپلې پخوانۍ لورېنې له مخې وویل: "هغه کتاب متاب دې څنگه شو؟"

زما زړه به د نور کله پرخون ؤ، ځواب به مې ورکړ: "خدای مهربان دی، ډېر زر به چاپ شي".

هغه به د خپل همېشني عادت له مخې پخپله سپینه ږیره لاس لاس راتېر کړ او وېه یې ویل: "بچو رښتیا هم خدای

مهربان دی، خدای دې داسې وخت راولي چې ستا د زړه آرمان پوره شي".

هو زما یوه ستره هیله همدا وه چې زما یو وړوکی د شعرونو کتاب چاپ شي .

خو وایي چې تشه لاسه ته مې دښمن یې .

نن بیا په هماغه ځای په کوټه کې ناست یم، خو د خیال له نړۍ نه مې د شرارتي وراره په کړسندډه خندا را ووځم .

زه یوازې دې ته انتظار وم، چې د لکنې ټکهار به واوړم او بیا به ورته وایم: "پلاره کتاب مې نن چاپ ته ورکړ!"

او ..... او چې کله را په خود شوم، نو هغه د هجرت په دیار د تورو خاورو مېلمه ؤ .

ما زړه مات نه کړ، ځکه چې د پردېسۍ او مهاجرت مرگ شهادت وي .

او....

او په همدې خیال مې زړه را غوندې کړ ومې ویل " پلاره ستا په نامه"

م. کمال

د ښاغلي کمال شاعري

زه د يوه واقعيت له مخې، پر ځان د اوسنيو ډېرو ځوانو شاعرانو پور بولم، چې پردې اعتراف وکړم چې ډېره ښه شاعري کوي او په ځانگړې توگه د پښتو غزل په څنې اوربل کولو کې يې خپل نقش ښه ترسره کړی دی؛ خو که خوايې نه بدېږي پر هغوی د داد ورکولو تر څنگ يوه نيوکه هم لرم او هغه دا چې له يو شمېر دغسې شاعرانو نه ځان ډېر ژر ورک شي، دا د کومې رځې خبره نه ده بلکې غواړم چې دغه ډول ځوانو شاعرانو ته ورپه زړه کړم چې که د خپل فن تر څنگ له لازم انکسار نه هم کار واخلي او مازې پر يوه پچه ورختلو سره کشمير ونه گوري دا به يې د فن او شخصيت دواړو په پخلي کې لا پسې اغېزمن جوت شي .

له هغو ځوانانو نه چې په لږ عمر کې يې د شعر د بام د زینې ډېره برخه په چټکتيا سره ووهله، يو هم ځوان محمدالله کمال دی. زه خو چې پخپله تر کومه حده ددې خبرې عيني شاهد يم، د ښاغلي کمال، له شعر او شاعرۍ سره بې کچه مينه، مطالعې او ممارست، د هغه د شعر ماشوم ډېر ژر د ځوانۍ مرحلې ته ورساوه، زه نه غواړم د کمال بې ضرورته ستاينه وکړم او بې وخته يې د غرور په نيولي سپور کړم، خو تر کومه يې چې حق دی بايد هغومره داد ضرور ورکړل شي .

د ښاغلي کمال مينه له غزل سره ده او چې رښتيا خبره وي نو غزل خو د ټولو شاعرانو په متفق عليه پرېکړه د شعري انواعو پاچا گڼل کېږي، په اوسني غزل کې زه په ځانگړې توگه د ځوانو شاعرانو په غزل کې ډېر څه گورم چې د غزل په ښکلو او رنگينو الفاظو او تعبيراتو کې يو سياسي، تاريخي او ټولنيز واقعيت په دومره ظرافت سرا روړل شوی وي، چې د سړي زړه غواړي بيا بيا يې ولولي، چې د شعر لويه کاميابي همدغه جذابيت دی او همدا جذابيت شعر تلپاتې کوي، په دې باب د فارسي ادب نوميالی شخصيت ملک الشعرا محمد تقی بهار څومره ښه وايي :

شعر آن باشد که خيزد از دل و جوشد بلب

باز بر دلها نشيند هر کجا گوشي شنفت

راځی چې خپله پورته ادعا د ښاغلي کمال په شعر کې وگورو :

ذهن کې دې جوړ کړم بېرته رنګ شې د کابل په څېر

زړه ستړی دې کړمه اعتماد ته اوس پرې يې

(...غزل)

دغسې بېلگې د کمال په شعر کې ډېرې دي چې زه يې په همدا يوه بسنه کوم .

چې کله خبره د اسلامي سپېڅلې گروهې شي، نو هم کمال د تخيل او ښکلا لمن نه خوشي کوي :

يو لښکر د بېر ځڼو به را مات شي
د وطن له دنگو غرونو نه و ښارته
ډول به درز وهي سندرې به را واخلي
ځڼور غازيان به اوږي يکه زار ته
سمه غر به مينه مينه محبت شي
ښايستونه به رانجه پورې کا يار ته
د سندرو به جادو خوره شي ښار کې
مرگ به ځوړند شي د ژوند په لويه لار کې

(...د شهيد آرمان شعر)

د شاعرۍ کمال همدا دی چې موضوع ښه انتخاب شي او بيا په رنگينو، مخيلو او شاعرانه الفاظو کې بيان شي،
راځی وگورئ دا غزل:

په شونډو کې موسکۍ نغمه سراى را يادوي
ښايست يې عجيبه دى زړه کې خداى را يادوي
دا تور چاينک له مخې لري کېرډه نن آشنا
د لوړ چينار تر سيوري لاندې چاى را يادوى
د شنو سترگو خاوندې ته چې گورمه شم خوښ
د سرو روسانو تېښته کې "دواى" را يادوي
د کلي د خان زوړ واسکت مې نه شمه ليدای
د ښکلي کابل سترې نان گداى را يادوي
يا يې دا غزل؛

لکه بلبل چې په يوه ناره گلزار ونيسي
داسې د ښکلي يار نغمه د زړگي ښار ونيسي

ستا په راتللو خپه نه يم غرنیه آشنا
خپه په دې يم چې د سمې غله به لار ونیسي
کوډگره حسنه لږ زموږ پر سیمه گام را واخله
چې پاروگر د عشق کوڅی. بنامار بنامار ونیسي
زموږ پر کلي به خوښي دوباره هله راځي
چې د گودر غاړې منگي کتار کتار ونیسي
نه مو وږمه د بهار حس کره نه د ښکلي سهار
د محبت څانگې به څه رنگ د گل بار ونیسي
که دې کاته د محبت وو ښایسته جانانه
کمال به شعر د چامپلو درته هار ونیسي

کمال په خپل شعر کې اجتماعي موضوعات په ډېره ښایسته، نقادانه، شاعرانه بڼه را اخیستي دي، د دښمني تر سرلیک لاندې شعر یې وگورئ:

چې سترگې غړوو نو هرې خواته دښمني ده
د لوړو لوړو غرونو مخکې شاته دښمني ده

خو د شاعرۍ لاره ډېره اوږده وي او جهان یې ویر، همدا لامل دی چې ادبپوهان نن په دې عقیده دي چې شعر د تعریف په لنډه او تنگه ځولۍ کې نه ځایېږي، نو پر همدې اساس د هر شاعر په مخکې مزلونه دي او چې د کمال په څېر د عمر له پلوه کمکی هم وي، نو هغه خو به ډېر مزلونه وهي. زه باور لرم چې کمال به د شعر او لیکوالۍ که په همدې مینه یې تعقیب کړي لکه دا اوس، ډېره ښه گانده ولري. حوصلې یې سترې مه شه.

درنښت

استاد فدا محمد فايض

۱۳۸۱/۰۱/۱۵

د کمال د خیالونو جزیره

ما چې غوښتل د گران محمدالله کمال د خیالونو پر جزیره څه ولیکم، د هېواد د درانه او پاخه شاعر ډاکټر محمد اکبر اکبر پر (مراندې) مې دده د درانه پلار ښاغلي ننگ یوسفزي صیب سريزه را ياده شوه، په هغې کې ښاغلی ننگ صیب ليکي چې يو وخت به که اکبر کوم شعر ویلی ؤ او چا ته به یې وښود نو ویل به یې چې دا یې پلار(ننگ) ورته جوړ کړی دی. خو اوس چې زه کله کوم شعر لیکم نو خلک بیا تبصره کوي چې دا اکبر ورته لیکلی .

ښایي دا به ډېرو لوستونکیو د ښاغلي ننگ یوسفزي لخوا د خپل زوی د هنر او کمال یو ډول ماهرانه ستاینه بللې وي، نه د هغه پر کمال رښتیني اعتراف، خو زه چې اوس د خپل گران کشر ورور په باب له هماغسې حالت سره مخامخ یم د ښاغلي وکیل صیب ننگ یوسفزي پر رښتینولي هم اعتراف کوم او د گران کمال پر کمال هم چې د خیالونو د جزیرې رازونه را سپري .

زه د خیالونو د جزیرې پر شعري معیار څه ځکه نه وایم چې ځان په شاعرانو کې نه شمېرم، بل دا چې واقعاً زما د یو وخت د گودې ماتې شاعرۍ تر اوج د گران کمال د شاعرۍ پیل ډېر شاعرانه او ښکلی دی .

ښایي زما پر دې خبره د ډېرو باور رانشي چې کله به کمال ماته خپل کوم نوی شعر وښود، نو د سپېدې ادبي مجله او د شاعرانو ټولگې به مې په ذهن کې را تېرې کړې، چې دا به یې خامخا له کوم ځای څخه را اخیستی وي او لږ لاندې باندې کړی وي، او اوس یې پر ما د شعر په نامه تېروي، کله کله به مې د ادبي غلا په اړه هم تر ژبه لاندې څه تر غوړ ور تېر کړل، خو تندی به یې له غوسې تک تور شو او ټینگار به یې کاوه چې دا مې خپل شعر دی .

رښتیا به یې درته وایم چې ما په خپله ټولنه کې د شاعر او لیکوال بې قدرې لیدلې ده، بې وسې او بې کسی مې یې پر خپل ځان لمس کړې دي، گران کمال ته مې څو څو ځله په ټینگار ویلي دي چې د شعر او ادب لمن پرېږده، دا له ازغیو ډکه لاره ده چې ژوند به دې وخوري خو سود به پرې ونکړې. خو کمال رښتیا هم د ویلو لپاره څه درلودل او لري یې .

څوک چې په زړه کې څه د ویلو لپاره لري، خامخا به یې وایي، دا به وروسته بیا معلومېږي چې څوک غوړ ورته ږدي او که نه؟

په هر صورت زما خو ډېر وروسته باور راغی چې کمال کومه د خیالونو جزیره موندلې او پکې بوخت دی، دا دی ددغې جزیرې د خیالونو لومړۍ گېډۍ ستاسو په مخکې ده .

محمدالله کمال زما کشری ورور دی، ښایي دده هره خبره پر ما خوږه ولگي، خو د خیالونو په جزیره کې یې داسې خبرې هم شته چې ښایي په ډېرو خوږې ولگي، زه یې دلته یو دوې لنډې نمونې راوړم:

زه يو داسې انځورگر يم
چې روغ زړونه مې په کار دي
د ښايست انځورگري کړم
څو رنگونه مې په کار دي

خو دا ډېره موده کېږي
چې له مينې تور دي زړونه
نو په داسې حال کې ياره
چېرته نشته دي رنگونه

ځمه ځمه مخ پر وړاندې
لټومه د گل څانگه
گوندي خدای يې په لاس راکړي
غنيمت د حسن پانگه

توره شپه کې وړاندې ځمه
بل په لاس کې مې مشال دی
هغه لمر را ځنې ورک دی
چې يې نن درويشتم کال دی
(...انځورگر)

يا يې وگورئ دا غزل :

په هجر کې چې کله خوږ جانان را په ياد شي

د وصل په اسره زړه کې يزدان را په ياد شي

بې واړه مې له خولې کلمه وځي خدايه خير!

پر ماین پوښلې لاره چې اوبنان را په ياد شي

له تورو غټو سترگو نه چې اوبنکې شي را زېر

د ښکلي وطن شرکنده باران را په ياد شي

يوه لحظه د سولې ښاپېرۍ په خيال کې راشي

په بله د جنگونو تور دېوان را په ياد شي

ملاله به اوس چاته تپې وايي د ميوند

چې تنبتي الوتکه کې افغان را په ياد شي

زه څوک يم او څنگه داسې خاورې شوم د پښو

اف گل يم رژېدلی يم خزان را په ياد شي

ناپامه چې د خيال له شمې تاو شم که پتنگ

چې وسوځم کماله بيا خپل ځان را په ياد شي

يا دا چې :

لمر نه دی غلت مو د خوبونو ها تعبیر دی

دا خو اور اخیستی هسکې څوکې د پامیر دی

مه راځه سپرلیه د راتلو ليارې دې نه وينم

تاو ترې تور دېوان دي ښایسته وطن اسیر دی

موږ خو د سهار ستوری په تور افق کې نه وینو
تا بیا د راتلو نیولی څه شانې تدبیر دی
گل خو د بل بل له سندریزو غاړو ساه اخلي
دلته دي کاغ کاغ نارې تور زاغ مو د باغ میر دی (.... پسرلی)

زړه مې غوښتل چې نورې نمونې یې هم راټولې کړم، خو ماته د گران کمال د خیالونو ددغې جزیرې هر گوټ ښکلی
دی چې د نمونې انتخاب یې راته گران دی .

له ستر رب(ج) نه د گران کمال د هنر او کمال اوج غواړم، په گوټو او قلم یې برکت شه .

درښت

محمدزبیر شفیقي

سردار احمد جان کالوني، کرايي کور

د ۱۳۸۱ کال د وري ۱۷مه

کمال د خیالونو په جزیره کې

ښاغلی محمدالله کمال د افغان ادبي بهیر یو فعال غړی دی، له ژبې او ادب سره یې ژور تړون د پاللو په هڅه او هاند کې بریالی وینم، مایې د خیالونو جزیره وکتله، ډېر څه مې په کې فکر ته راغلل؛ مثلاً:

څښه یې ساده او معنا سپېڅلې ده؛

څ د پښتو شعر اصالت او رسالت په کې خوندي دی- ویاړنه هم لري او حماسه هم؛

څ داسې نښې نښانې په کې شته چې د شاعر څه ناڅه ځانگړتیا ښيي؛

څ د خوف او رجا تلقین په موازي او برابره توگه کوي؛

څ د سرور سندرو ورڅخه ویرنې نه دي هېرې کړې؛ لنډه دا چې د وینا سکه یې د پیغام پښتوانه لري .

سره له دې چې ښاغلی کمال د خوبونو خبرې ډېرې لري، خو چورلټ په خوبونو کې نه اوسېږي. رابطه یې زیاتره له حقیقي عالم سره ده، په بله ژبه، په خوبونو کې اوسېدا یې له وینې سره نا انډوله نه ده، ښايي همدغه ټکي یې د وینا د زیاتې رنگینۍ مخه ډب کړې وي .

د ښاغلي کمال دغه شعرونه د شکل له مخې په لاندینيو ټولگيو کې دي :

څ غزل

څ مثنوي

څ چارپاره او چند پاره نظمونه

څ آزاد نظم

د ښاغلي کمال په ځینو نظمونو کې کیسه ییز هیأت او ماهیت بیخي جوت دی او دغه مواصفه عمدتاً د نظمونو د بریالیتوب متضمنه ده. د شعرونو نمونې یې ځکه نه در کوم چې یو خويې درسته مجموعه ستاسې په وړاندې ده او بل دا چې د خپل یادداشت له پرسولو سره هم چندانې شوق نه لرم .

د خیالونو جزیره د سکښت او سکښ (ترتیب او تدوین) له پلوه، زموږ د کتابي یا دېواني کلچر د مقرراتو امینه ده، وگورئ چې آغاز یې له حمد او نعته کېږي .

د ښاغلي کمال د وینا د شعریت په باره کې زما تأثر دا دی، چې که شعر درد او خوږ وي، نو دده په وینا کې ښه ډېر دی، که شعر د زړه غږ وي نو د خیالونو په جزیره کې نه یوازې د کمال بلکې د ټول افغان ولس د زړه غږونه

آزانگې کوي؛ او که شعر يوازې وزن او آهنگ وي، نو هغه هم لري. زه ورته تش دومره يادونه او سپارښتنه کوم، چې په خپله شاعرۍ کې دې له ټولو حواسو کار واخلي .

په درنښت

نورالحبیب نثار

۲۰۰۲/۰۴/۰۳

پېښور

د سريزې پر ځای څو خبرې او مننې

ددې ټولگې په اړه دومره وایم چې زما لومړنۍ تجربې دي، او چې لومړي شعرونه شول نو بیا څو خامخا د ډېرو تېروتنو احتمال یې شته دی، زما یقین دی چې په دې ټولگه کې ډېر داسې شعرونه راغلي دي چې نه نظم وي او نه هم د نظم تر څنګ ورته وي، خو د نظم په برخه کې به راغلي وي، ښايي ډېر غزلونه، غزلونه نه وي او د غزل په برخه کې راغلي وي .

زه د خپلو شعرونو په هکله نور څه نه وایم، بس د خپلو مشرانو، محترم استاد فدا محمد فايز صاحت او محترم نورلحبيب نثار صاحب نه له دې امله ډېره ډېره مننه کوم چې زما پدې شعرونو یې په ډېرو لنډو او تنګو شرايطو کې ليکنې وکړې او يو ځل بيا له دوی څخه د زړه له کومې مننه او کور ودانۍ ورته وایم .

له گران صالح محمد صالح صاحب نه ډېره ډېره مننه کوم چې ددې کتاب پر پښتو یې ډېر زحمت وکړ، ښکلې یې جوړې کړې، پر استعدادونو یې برکت، خدای (ج) دې لوی اجروده ورکړي .

همدارنگه له خپل درانه ورور محمد زبير شفيقي نه هم مننه کوم چې په يوازې ځان يې زما د پالنې درانه پېټي اوچت کړي دي، ددې ټولگې په اړه يې دا نظر چې دا شعرونه يې تر خپلو هغو چې د مقدسو ولولو او حساساتو ترجماني يې کوله غوره گڼلي، زه يوازې دا د يوه مشر د شفقت او مهربانۍ له مخې يو ډول انکسار گڼم چې د کشر لپاره يې لازم گڼي .

په پای کې په عام ډول له افغان ادبي بهير او په خاص ډول له محترم استاد محمدصديق پسرلي صاحب او محترم پير محمد کاروان صاحب نه له دې امله ډېره ډېره مننه کوم چې به نېکو مشورو او لارښوونو یې نازولی يم او ځان ددوی د زياتې مينې او لوربينو پوروی گڼم .

په درنښت

محمدالله کمال

۱۳۸۰/د وري ۳۰مه

پښتونخوا، پېښور

د سهار ورځپاڼې دفتر

نظمنه

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد

په ظاهره يې که نه وينم په نښو خدای ته گورم
چې په شپه کې پاس بې ستنو نوراني سماي ته گورم

بس قهار مې را په زړه شي او له وېرې مې زړه رېږدي
چې په بړندو سترگو کله د وطن گدای ته گورم

د رزاق محبوب وجود کې ځکه شک له زړه نه وځي
چې د هجر په کوڅه کې و سخي ناوای ته گورم

د لطيف ذات پېرزوينه مې دا نرمة شاعري ده
پرې د عشق له دريځې نه د گلونو سراي ته گورم

۱۳۷۸/۱۲/۸

د سپېڅلي پيغمبر

حضرت محمد ص د مبارک مېلاد په مناسبت

د لوی خدا ج پېرزوينه

هغه وخت چې په تور تم کې دا نړۍ وه

مروره ترې د امن ښاپېرۍ وه

زېږی وشو چې څراغ به شي روښانه
هغه وخت چې هرې خواته تروږمۍ وه

په نفرت هغه گړۍ کفن شو څيرې
چې روښان د محبت مينې څراغ شو
چې انسان ته ټول تياره جهان رڼا شو
چې جهان د انسانيت يو ښکلی باغ شو

د مانيو پاچاهان يې سلامي کړل
د فقيرو ملنگانو په لښکرو
او بنده يې د بنده له قيده خلاص کړ
د يزدان په ازلي نرمو خبرو

چې حبش غلام سردار د قبيلې شو
او د ظلم د سردار غرور يې مات کړ
چې د عدل د نظام تاداو يې کېښود
د سرکشو د سالار غرور يې مات کړ

چې کالبوت ته يې د روح بڅړی ورکړ
او ژوندون يې په مرگونو بريالی کړ

چې د زغم د بنياد تيره يې پر خای كړه
او انسان يې په غمونو بريالی كړ

چې د شاه او د گدا تر منځ واټن يې
بس د سر د يوه وپښته هومره نری كړ
چې غلام ته يې اختيار د زرگي وركړ
او په توره كې يې تېز لكه زمري كړ

دا هر څه چې وو پېرزو د لوی خالق وه
چې سپېڅلی پیغمبر نړۍ ته راغی
چې تياره زړونه په نور كاندي روښانه
محمد خير البشر نړۍ ته راغی

که د خدای رضا وه

که د خدای رضا وه دا شپه به سهار شي
پسوللی به په حسن کلی او ښار شي

دا سپېرې د غرو لمنې به گل گل شي
په مېره به وږم خور د نوښار شي

دغه وچې دنگې خانگې د گلونو

خمیده به د گلونو په انبار شي

تور کارغان به له دې بڼه ځنې تښتي

گونگ توتیان به بې له ځنډه سندرمار شي

دغه شاپې کروندې به په یوم واوري

دا رودغاړې به ځنگل چینار چینار شي

پدې کلي به د ښکلو نجونو شور شي

مازديگر به په گودر منگي کتار شي

د غاټول او د ريدي گلان به خاندي

ترینه جوړ به د حسینې غاړې هار شي

هر یو ځوان به یوسفی حسن ور خپل کړي

زلیخا به هره پېغله د دیار شي

د شپونکي په سپېرو شونډو به موسکا وي

دا کڼه شپېلی به بېرته په چغار شي

زور او خوان به په سرور لېمه لامده کا
ویر به پښې واخلي له زړونو به فرار شي

په غزل کې به شراب ور باندې وڅښو
توپ او ټانک به برې نښه کړو چې مهار شي

دا په توپ سوري سوري لور دېوالونه
بيا ودان به د خوانانو په یادگار شي

د شهيد جومات محراب به بېرته جوړ کړو
اسمانڅک به يې د بانگ هاغه منار کړو

د شهيد ماشوم به ونيسو په غېږ کې
د پلار نکل به يې کاندو چې هوسيار شي

په اسلام کې به په خلاصو متيو اوسو
شکسته به سره کفار او تور کفار شي

لال به ونيسو د سره چل به پرې وکړو
مومن خان به بيا غالب په تور ښامار شي

د ایمان په زور به کروز توغندی مات کړو

ملا به ماته ددې دهر د اغیار شي

هاغه خولې به د همت په سوک شي ماتې

چې جاري پرې بیا د غدر زور شعار شي

چې د غیرو بنده گۍ ته خوړند سر وړي

دم ساعت به یې انجام مرگونی دار شي

د کمال د خوب تعبیر به رښتیا کېږي

په ډبرو به یې کښلي دا اشعار شي

د شهید ارمان

توره شپه وي خوب مې وزنگوي یاره

نو را ښکته شمه په ځای کې بې اختیاره

چې له ورکو شهیدانو نه په خوب کې

یو حسین (رض) په موسکا راشي په کراره

را ته وایي صبر صبر مسافره

څه کیسه درته کومه ترسهاره

د شل کالو پخوانۍ کیسه را واخلي

د خپل عمر د ځوانۍ كيسه را واخلي

راته وايي داسې وخت گله راځينه
چې ژوندون به سراسر شي مينه مينه
دا روسۍ برگۍ به لاس ته زمور راشي
بيا كه تېل نه وو ور وا به چوو وينه
وچكالي كه وه د غرونو غاټول تېرى
نو اوبه به دا برگۍ ور اوروينه

زنده سرى د كهول به تېرى نه وي
پاس د غره پر سر غاټول به تېرى نه وي

يو لښكر د بېر څڼو به را مات شي
د وطن له دنگو غرونو نه و ښارته
ډول به درز وهي سندرې به را واخلي
څڼور غازيان به اوږي يكه زار ته
سمه غر به مينه مينه محبت شي
ښايستونه به رانجه پورې كا يار ته

د سندرو به جادو خوره شي ښار كې
مرگ به ځوړند شي د ژوند په لويه لار كې

د امام په اشاره به غازيان راشي
د وطن په رود به وکا اودسونه
سجده رېز به د خالق په در کې لوېږي
بيا به پورته په دعا کاندې لاسونه
نو به وايي د جهان مالکه را کره
د ايمان په مرغلرو ښکلي زړونه

د رحمت باران به در وهي له پاسه
په ايمان به زړونه پاک شي له وسواسه

خدای به داسې د شهيد له وينو پورته
د وطن په هره دښته کې غاټول کړي
يو گلچين د محبت به پرې را پېښ کړي
نو تنکي غاټول گلونه به را ټول کړي
داسې هار به ترېنه جوړ کا زما ياره
چې په يو نظر وگړي غزلبول کړي
د وطن د آزادۍ په پېغله غاړه
هار به زانگي بيا به نه وي داسې شاره

انتظار خپلې سترگې به را ډنډ شي

له سروره به دوه څاڅکي ترې را توی شي
د گربوان ويجاړه لاره به رانیسي
خو چې پښو ته را رسېږي نو به لوی شي
دا دوه څاڅکي به د ژوند پهلوانان شي
ویر به څملوي هر خوا به هیاهوی شي

د سرور پهلوانان به دومره ډېر شي
چې ویرونه به له ټولو ځنې هېر شي

د وطن تنکي تنکي زلمي او نجونه
ځان به داسې برابر د ژوند په آب کا
د حیا خومار به نجونې اوروینه
له زلمیو نه به هېر نشه شراب کا
د بابا د اشارې به انتظار وي
چې څه وکا ندي او څه شی انتخاب کا

د سپین ږيرو احترام به را ژوندی شي
په مرگونو ویده قام به را ژوندی شي

نه پوهېږم نور یې څه وېل زما یاره
د وطن شهید لگیا زما لپاره

زه د خپل کاله پر بام باندي ویده وم
درز را وینس کرم د برگيو شنهاره
شپه پس مې د لیدلي خوب تعبیر کې
د ځوانيو جنازې وتې له ښاره

د شهید د زړه آرمان خو داسې نه و
په سرو وینو لیک داستان خو داسې نه و

۱۳۷۹/۵/۱۵

کابل پوهنتون، مرکزي لیلیه

نظمونه

خپل مشر ورور محمد زبیر شفیقی ته د یوه لیک په ځواب کې

دا کیسې دی څومره ډېرې

زه هم ځوان وم ته هم ځوان وز

دا زما په څېر انسان وې

خو توپیر مو صرف بدې شی

ته غازی وې قهرمان وې

زه د بل د در گدا یم

ته په خپلو متو خان وې

زه رنځور د چا د مینې

ته عاشق د لوی سبحان وې

یه زما باتوره وروره!

یه زما د سترگو توره

څه کیسه درته کومه

د خبل زړه له پنگه انځوره

د دې لوړو لوړو غورنو

د سیندونو ډک شوره

د غونډیو د شنېلیو

او زموږ له کلی کوره

دا زمور به خاوره پاکه
مینه ناکه مینه ناکه
سرو روسانو وو دانگلی
بې ادراکه او بېباکه
بې ادراکه او بېباکه
ته په بیره کور ته راغلی
تا وېل مورې ټوپک راکه
یا به ځان قربانومه
یا به روس شرم له خاکه
زه وړوکی د مور غېږ کې
کلک ویده ومه بې خاره
تا کیسه کړه مور ته تېره
مورکی وژل بې واره
رانه څاڅکی یې د اوبنکو
شول راتویې له رخساره
ما هم ټوپ کړل خوب مې ولاړو
په ژړا شومه له ډاره

تا وېل: مورې! کشره وروره!
په ژړا باندې څه کېږی؟

نه وطن پرې گټل کېږي
نه غليم پرې نابودېږي
بس تكيه په خدای په کار ده
چې يې مرسته را رسېږي
چې هر کار يې په لحظه کې
او د سترگو رپ کې کېږي

ته بهر له کلي وځې
د زلميو به کتار کې
ما وېل ما هم درسره کړه
د تنکيو په کتار کې
چې ججورې ډکومه
له مرميو په کتار کې
يا اوبه درته راوړمه
د جلکيو په کتار کې
بس همدا زما هوس ؤ
چې يو ځلې واخلم پرې
چې غليم ته مخامخ شم
په اوبو يې يوسم مړی
وروره ستا به که يادېږي
دا ارمان مې ډېر ؤ کړی

تا به ویل راته ورورکه!

ته وروکی یې نیمگری

ببر څنې چنگ برېتونه

د وطن د ننگ مېرونه

چتې پېغلی زروړې

میوندي یې تاریخونه

یوې خواته صف ولاړ دی

د زمره به شان یې زرونه

بلې خواته درنې زغرې

الوتکې او ټانگونه

نغاره د جنگ ډنگېری

د تکبیر د نارو شور کې

به دوعا اوچت لاسونه

د وړو زړو په کور کې

غرمبھاری درزهاری

ټول وطن رپر داوه زور کز

د ستم د اور څپه وه

هره خوا شوه تپ او تور کې

لمر مو ولوېد غرونو شاته
رانه ورک شول د سر سيوری
خُلبدونکی اسمان څه ؤ؟
ترې را وغورځېدل ستوری
بس تر تورو خاورو لاندې
شول يو نیم ميليونه ستوری
ارمانجن يې زړونه وينم
ټول خبه دی نه راگوری

د وطن د هسکو غرونو
گرنگونو مجاهده
ستا عظمت ته مې سلام دی
د وختونو مجاهده
د کفارو مقابل کې
د مرگونو مجاهده
کیسه خلاصه نه ده وروره!
یه د زړونو مجاهده

هله هله، هله هله
زه هم ستا په شانته ځوان شوم

د خیالونو په میدان کې
د غورځنگ یو پهلوان شوم
ما وېل وروره ټوپک را کړه
چې دا زه هم ستا په شان شوم
ته دې دمه کړه را جوړه
زه روسانو ته توپان شوم

تاوېل: گرانه خبر نه یې؟
مات زمونږه دښمنان شول
له آمو دریا به پورې
سره روسان په گریزان شول
خو افسوس چې په لستونې
کې را لوی داسې ماران شول
چې ما وژنی او تا وژنی
ها یاران مو غلامان شول

یه زما د سترگو توره
زما مشره زما وروره
له شپېلۍ دې ټوپک ونيو
را اېله دې کړ په زوره

په کمره دې برابر کړ
بند به بند مات شو له زوره
تا وپل بس ده نوره بس ده
له قلم به غواړو سپوره

زه حیران پاتې شوم ځکه
چې توپک ولې پر ځمکه
دغه چا درسره وکړل؟
او له چا دې راغله کرکه؟
ستا تکبیر نار هه ځای وه
اسمانځکه اسمانځکه
زه بر تان باندې شکمن شوم
معافی غواړم له شکه

زه ساده د چا په مینه
لېونی شوم او ښکار شوم
پان ته وختم د مینې
چا ډیکه راکړه گوزار شوم
وروره شل مې تصور کړه
نه د کار شوم نه د بار شوم

بس خیالونه دی او زه یم

اف دا ولې د چا یار شوم

زه پوهېږم دا تقدیر دی

بس په زړه مې نقش تصویر دی

نه هغه؟ په لاس راځینه

تش را پاته یې غم ویر دی

نه به گوتو شلېږی وروره

را لوېدلې تور زنجیر دی

ناکراره مې زړگی دی

ما لیدلی د عشق پیر دی

یه زما د سترگو توره

زه چې پاته په کابل شوم

ته پردی وطن ته لارې

زه شاعر شومه بدل شوم

په رگ رگ مې راگ د وېر دی

هر نفس نفس غزل شوم

مالیدلې یوه حوره

آشفته یې په وربل شوم

چا مي زړه ته گوتې راوړې
مينې پتې لېونۍ كړم
واخ د زړه پر سر يې كېښوه
اف سكروټې لېونۍ كړم
وروره سپين به درته وايم
پېغلې چټې لېونۍ كړم
د دنيا په كاروبار كې
گټې وتې لېونۍ كړم
هاغه پېغله لكه حوره
چې ليدلې ما وطن كې
دا وطن آزادي بويه
ما حس كړې پخپل تن كې
سرهيلۍ يې سياله نشته
نه كشير او نه ختن كې
نو عاشق يې كړم بې واړه
رنگ و بو يې په گلشن كې

نازنينه پاكه سپينه
د وطن آزادي مينه
زه يې ويلې كړم كه شمه

واه له شاتو ده شرینه
زما وروره زما مینه
چا رنگینه کره په وینه
د نفاق بنامار پرې راغی
زما مینه رېژوینه

د وطن پیغله ژرېږی
نیم ټیکری یې اوشکو وړی
د گودر خواکی سپین ږیرو
په اږو کې د ځوان مړی
تور زنگن پخپلو وینو
یې په څنگ کې ایښی ږی
وروره دغه زمونږ حال دی
بس ارمان مو امن کړی
نه پوهېږم زما وروره
چې به زما ارمان پوره شی
په نیمگړې زنده گۍ کې
به د چا ارمان پوره شی؟
نه د پیر نه مریدانو
نه د شاه ارمان پوره شی

دا دنيا په شی را ږنگه

که د چا ارمان پوره شی

خو:

که تر خاورو لاندې ستوري

را بهر شي برالا شي

دغه کار په قلم کېږی

چې دا تت اسمان رڼا شي

چې لمر څرک وهي له غرونو

مرور به به را پخلا شي

او زموږ په مړاوو زړونو

د سرور څپه به راشي

نو؛

زما وروره بختوره!

زه خو هسې د کار نه يم

ته قلم را واخله ليکه

زه د وسې د کار نه يم

نه پوهېږم په رازونو

د غومبسي د کار نه يم

د جهاد کيسې دې ليکه

زه د وسې د کار نه يم

ته هماغه يې تر اوسه

مجاهد يې قهرمان يې

ته "شاهين" د دې ولس يې

ته "طاهر" يې خولا خوان يې

د "خالد" په رنگ سپرې يې

د "نعيم" غوندي انسان يې

د "قاسم د زوی" په خېر يې

ته زبیر د میدان يې

دا کيسې دي خومره ډېرې

په دېوان کې نه ځايېږي

په غزل کې نه ځايېږي

په داستان کې نه ځايېږي

په ناول کې نه ځايېږي

په رومان کې نه ځايېږي

په دا گرده کتابونو

د جهان کې نه ځايېږي

یه زما باتوره وروره
ته ددې اولس اتل یې
یار د قام د شهیدانو
گام پر گام ورسره مل یې
ته غمخور ددې اولس یې
هر غلیم ته یې اجل یې
زه به څه وایم چې څوک یې؟
خو زموږ "وروستی مورچل" یې

د گران فاروق جان په ویر چې د ژوند مجبوریتونو د ټوپک اوچتولو ته مجبور کړ او بیا د نامقدسې جگړې ښکار شو

مرور

شپه ده شپه ده توره شپه ده
خوب د ځوان له سترگو تښی
د پنجاب د سفر غږ یې
په زړه خښ دی لکه غشی

اف دا شپه څومره اوږده شوه
اف دا څه وخت به سهار شي
چې پنجاب په لور روان شم

گوندې وي چې بخت بيدار شي
لټ په لټ په ځای کې اوږي
خوب له سترگو تللی پاس دی
بس له ځانه سره وایي
تور پیشو څټلی لاس دی

شپه سهار شوه شپه سهار شوه
مساپر پنجاب ته ځینه
د وړوکي زوی تندی یې
یو ځل ښکل کړلو په مینه

په سلگیو ماشوم وایي
آغا ماته شیان لاوله
موټرک به ماته اخلي
ماته ژاوله ماته ژاوله

پلار یې ووې بچو بس که
تاته ډپر شیان راوړمه
چې پخپله منډه واخلي
موټرک به جان راوړمه
مساپر له کوره ووت

سیخ پنجاب په لور روان شو
د خیالونو په دنیا کې
دا زموږ د کلي خان شو

پوره میاشت یې پنجاب پل کړ
مزدوري یې پیدا نه کړه
چې د کور چاره پرې وکړي
څه خواري یې پیدا نه کړه

د پنجاب یوه خان ووې
مړه خوار شې کابلیه
راځه ما سره مزدور شه
ښه دې ساتمه سرپه

بس په گډه به ښه مور وې
دغه مېښې به را پیاېې
ماشومان چې سکول ته ځینه
ته به دوی درسره بیاېې
مساپر له غوسې سور شو
وې یې یه مغروره آورې

زه به کور ته څه ور وږمه
سپېرې خاورې سپېرې خاورې

مساپر په پردۍ خاوره
ډېر مایوسه شو حیران شو
چې اوس څه وکاندي خدایه
په راتللو پښېمان شو

په هماغه لاره ستون شو
چې په کومه و راغلی
کور ته داسې حال کې راغی
ویر ځپلی، زړه داغلی

کور کې مور یې انتظار وه
چې روپۍ به مې زوی راوړي
د پلاني به قرض پرې خلاص شي
او په بل به مو څه واوړي
ښایستوکی ژبغړاندی
بچی څاري د پلار لارې
چې یې پلار په خیال کې راشي
له خوښۍ وهي کوکارې

خو چې کور ته ځوان راستون شو
ترې نه تاو شوې مور او خویندې
چې يې حال ورته مالوم شو
پرې را برگې شولې خویندې

د پلاني پلاني قرضونه
په څه خاورو به خلاصېږي
نه دې لوېشت ځمکه پټې شته
نه دې کار ته لاس غږېږي

اوس به څه ورته بانې کړو
اوس خو وايي قرض ادا کړئ
سره او سپين چې يې راوړي
هغه موږ ته پکې راکړئ
مساپر له ژونده ستړی
ژېر ولاړ دی لکه مړی
وايي خدايه دا څه حال دی
دا يو زه غمونو وړی
لا يې دمه راسته نه وه
چې له کوره مرور شو

له ژوندونه يې پښېمان شو

زړور شو، زړور شو

د غمونو په تالاب کې

کله هېر چې ترېنه ځان شو

د سالنگ جنگي ډگر ته

ټانگ ته وخوت ور روان شو

درز په ټانگ گولۍ شوه سيخه

فاروق ولگېد په تشي

مرور تسليم شو خدای ته

د اجل په سپېره غشي

په تور سرې حوره باندي

چې د کونډې نوم شو پورې

پښې يې شلې شوې اودې شوې

په بې وسه بدن پورې

مور او خویندې په فرياد شي

مرور چې ور په ياد شي

اوس به کله ور پخلا شي

چې وران زړونه يې آباد شي

ژبغراندى زوى يې ژاړي

آغا ولې نه راځينه

ماته ښكلي ښكلي ښكلي

شيان ولې نه راوړينه

يو ارمان چې پوره نه شو

په نيمگړې دنياگۍ کې

دا زمونږ د ژوند كيسه ده

پدې سترې زنده گۍ کې

۱۳۷۹/۱/۲۴ - چک وردگ اله خيل کلى

نظمونه

دیدن او یوه هیله

زه اوس کله ستا د مینې

ستا د مینې د چوپړ یم

لاس او پښه مې نشته گلې

دا په څه عذاب ککړ یم

زه په نورو خلکو بوج یم

اوس دې کله گرانې وړ یم

څه کیسه درته کومه

د ژوندون کیسه اوس مړ یم

لاس مې ایښي په نامه دي

په یوه پښه ولاړ څر یم

اوس له مینې یم لوېدلی

درته پر یم درته پر یم

محبت و او ځواني وه

پټ دیدن و او حیا وه

ستا په نظر یو کتو کې

زنده گي او بقا وه

یه د سره سالو خاوندې
مینه زیست وه مشغولا وه

تا وېل مرگ د یار لپاره
ما وېل ژوند د یار لپاره
تا وېل دغه زنده گي ده
مرگ او ژوند د یار لپاره
ما وېل دغه مو پیمان دی
زهر او قند د یار لپاره

ما او تا کړې دا خبرې
لکه شات لکه شکرې
زه او ته پرې خبر نه وو
په وطن راغلي لښکرې
سره روسان راغلي وونه
ورسره وې تورې زغرې
ته پر بام راته ولاړه
ما زین کړی لاندې اس و
یه د سره سالو خاوندې
ښورولی دې سپین لاس و
ما وېل خدایه بری غواړم

ستا همدغه يو احساس و

ته د بام پر سر ولاړه
تا وېل زړه مې دى دركړى
بس نو دغه مې ارمان دى
چې برى دې وي راوړى
زه به سپينه خولگۍ دركړم
كه دې ننگ و چېرته كړى

په وطن د ننگ كيسه وه
د غزا او جنگ كيسه وه
احساساتو مې تن ونيو
دا د تورې شرنگ كيسه وه

د سرور لپاره گلې
د منصور په رنگ كيسه وه
زه پر سپين آس سپور شوم گلې
تا له بامه ننداره كړه
په ميدان د جنگ ورگډ شوم
او له پاسه دې ناره كړه
ياره سر په وطن كېرده

يا بری د ژوند چاره کړه

زه دا ستا په مینه مست وم
سره کفار مې تارو مار کړل
ډېرو تېښته وکړه شاته
تیت پرک مې ټول اغیار کړل
ډېر مغرور سرونه څه وو
ټول مې مات په یوه گوزار کړل

تورې زغرې او ټانگونه
ستا وخوا ته شوې در ماتې
زه په سپین آس ورپسې شوم
چې دا روغې شي را پاتې
تا له بامه ټپل پرې تل کړل
ټولې وسوې دا میراتې
خړ گردونه تورې لړې
سوځېدلې تورې زغرې
ته پر بام راته ولاړه
زه پر سپین آس سپور وم لړې
ستا وصال ته مې زړه وشو
را په یاد شوې ستا خبرې

تا وېل مرگ د يار لپاره
ما وېل ژوند د يار لپاره
تا وېل دغه زنده گي ده
مرگ او ژوند د يار لپاره
ما وېل دغه مو پيمان دى
زهر او قند د يار لپاره

خو پېرزو يې پر مور نه شوه
په لستونې کې ماران وو
دا زمونږ د خپل اولس وو
خو د بل چا غلامان وو
زه او ته يې چې جدا کړو
دا زمونږه تر بوران وو
تريورانو چېرته غلى
پټ په لاره ايښى بم و
زه له آس نه شوم را کښته
او پرې ايښى مې قدم و
له هماغې شېبگى نه
زما زړه و او دروند غم و

دا کیسه شوه را نه هېره
چې زه څوک وم د چا یار وم
زمانه شوه ډېره تېره
چې د بل په اوږو بار وم
دا دی راغلم بېرته گلې
زه گدای د پردې ښار وم

لاس مې پورته وو نیولي
د پردې وطن بډای ته
که روپۍ خیرات کې راکړي
دا بې لاسه پښو گدای ته
خو فریاد مې چا وانه وړېد
دا دی راغلم ستا وسرای ته
تور کاره نري برېتونه
مې له غمه دا دي سپین شول
ډېر خواږه یاران مې څه وو
څوک ویده د مرگ په بین شول
څوک زما په څېر نیم ژواندي
څوک خو ولاړل د بل دین شول

دا دی زه خو بېرته راغلم

ویرخپلي خوار وطن ته
شرنگه شرنگه شرنگه شرنگه
ستا په در ولاړ دیدن ته
یوه هیله لرم زړه کې
څو روپی غواړم کفن ته

ستا په در کې به ساه ورکړم
ته مې لاس په سترگو تېر کړه
هغه تېر یادونه څه وو
له یوې مخې یې هېر کړه
څو سپین ږيري مو د کلي
له شوټ مړي را چاپېر کړه
خدای لپاره سلگۍ تم کړه
کیسه پای ته رسېدلې
دا زمونږ د آه سندرہ
هسک سماي ته رسېدلې
پرینتو ده اورېدلې
زمونږ خدای ته رسېدلې

جنت څه دی رنگین خیال دی
حقیقت دی لازوال دی

زه يې وينم گرانې راشه
هاغه ځای مو د وصال دی
تمام حسن دی جمال دی
انتظار درته کمال دی

۱۳۷۹/۴/۲۷ - چک وردگ، اله خېل کلی

مهاجر خیال

په یو وخت کې له ما پاته وطن دلته
د الفت او ښایستونو ختن دلته
زه پردېس ومه د شپو دیار مې ځای و
د سهار وړم و پاته چمن دلته

زه تنها وم څوک مې نه وو بې له خدایه
بس له خیال سره را ووتم له ورايه
فلیسوف د امیدونو شوم شاعر شوم
بس له خیال سره را ووتم له ځایه

ماوې مستې د گودر د څنډو حورې
په څه ټوکو به راباسي ژبې تورې
هله ژر کوه مخ پټ که پلانکی راغی
وه نازکې ښاپېری د ملنگ لورې

ما وې ډول به په دا کلي کې دريزيږي
و اتن ته به مو زړونه هوسپري
ماوې داسې يارانې کې به مو زيست وي
چې ياران به يو د بل زړو کې اوسپري

ماوې ژوند به د تپې څو کلمات شي
او يو بل ته به نظر د التفات شي
څو گبينې خاطرې به را ژوندی شي
او خوږې به مو خولگۍ په قند نبات شي

ماوې سره غاټول گلونه به را پاڅي
د پېغلوتو په ځونډيو کې به ناڅي
مرور ريدي به بېرته را پخلا شي
له گلرخ به له سروره پرڅه څاڅي
ماوې سره انگور به زانگي له تاكونو
د مېوو به ډک تالي ځي بيا تر کاڅه
د بلبل او شارو نغمې به اورو
په دا باغ د هرې ونې له هر ښاخه

ماوېل هاغه د کوهسار لمن به شنه شي

د ښايست د كلي ښار لمن به شنه شي

د گلاب وږم به ښکلی کابل نیسي

د وياړمن بالاحصار لمن به شنه شي

خو؛

ناگهانه چا را ويشتي توغندي وو

كلي ښار کې يې وژلي ډېر ژوندي وو

ها رونگينه رويا ولاړه مروره

بيا را پاته گوزارونه په تندي وو

خيال ملگري تښتېدلی لکه اس و

په گرهوان کې را لوېدلی يتيم لاس و

راته وېل يې : يه د خوب او خيال شاعره

بابا جان مې چا وژلی د چا لاس و

نه هغه په خوب ليدلی خوږ وطن و

نه را پاته هاغه باغ هاغه چمن و

چې مېلې به مو د خوند پکې کولې

دنفرت اورونو سوی مو ختن و

کنډوالې دي پکې اوسم دغه حال دی

مهاجر مې د حسينو شېبو خيال دی
څه گيله دې ښکلي نه کوي نن گورئ
چې سل سره دي غمونه او کمال دی

۱۳۷۸/۴/۱۸

کابل پوهنتون، مرکزي ليليه

زما د مينې د اروا امامه

زه د شمال هندوکش سپينه مينه
پخپل نازک حسن مغروره نجلی
چې ته مې وليدې نو ماته شومه
دا ستا په مينه شوم منصوره نجلی

د هندوکش د جنوب ښکليه ځوانه
زمونږ د کلي چې ملا امام شوې
تر تورو څڼو دې را وگرځېدم
زما د مينې د اروا امام شوې

چې تا به پورته کړه ناره د اذان
ما به ترې زړه کې ترانه جوړه کړه
هاغه بې رنگه زنده گي مې څه وه
ما ترې رنگينه افسانه جوړه کړه

چې هر سهار به مې په شرنگ ويلو
هاغه رحمن سورت مې ټول ياد شو
ما ويل ستا بلا په هر هغه چا
په دې دنيا كه غزلبول ياد شو

د جومات وره كې هر سهار ولاړه
چې ستا آواز و تر زړگي پورې
له خپل وجود نه ناخبره ومه
گوتې به يخ شوې په منگي پورې

بس هاغه كيف چې ستا په ژبه كې و
نرمه سندرې د جادو كې نه و
د محبت هغه اثر يادم
چې په منتر او په جادو كې نه و
زه ستا تر چنگو او نړيو برېتو
ستا د خبرو په انداز ميينه
زه ستا د لور قد او قامت نه ډېره
ستا د خيالونو په پرواز ميينه
چې په كارېز به دې اودس كولو
نو ما به مخكې نه انگور ايښي وو

بس د خپل زړه د تسلا لپاره
يو څو گلان به مې ضرور ايښي وو

تا به وې دغه د جنت انگور دي
د انسان روپ کې پرېښتې راوړي
دغه گلونه يې د مينې اظهار
ددغه کلي ښايستې راوړي

خو دا جرأت مې کله کړی نه و
چې مخامخ درشم اظهار وکړم
خپله ځولې د مينې وغوړوم
او فريادونه په زار زار وکړم
د هندوکش د جنوب ښکليه ځوانه
ته مرور شوې که پخلا ولاړې
زمونږ د کلي نه په نيمه شپه کې
چې پټ په پټه او په غلا ولاړې

ستا له تلو وروسته د شمال هندوکش
د زړونو مينه په کينه وچه شوه
چې تا به کړل پرې اودسونه مدام
هاغه کارېز هاغه چينه وچه شوه

زما د مینې د اروا امامه
راته یادگار دې زړه کې دین پاتې شو
ستا د آواز د برکته دا دی
ماته رحمن ماته یاسین پاتې شو
زه د شمال هندوکش میره نجلی
د رنگ جومات تر څنگه ناسته یمه
دغه دي سپینې مې شوې تورې کوڅې
ستا د دیدار ملنگه ناسته یمه
بس ستا په یاد کې اوبسکې وڅخوم
هاغه رحمن هاغه یاسین را واخلم
د ناکرار زړه د کرار په خاطر
کله شپېلی او کله بین را واخلم

زما د روح او د اروا امامه
کومې سیلی د نفرتونو یو وړې
زه د شمال هندوکش میره نجلی
ته د جنوب خړو سیلونو یو وړې
که ته ژوندی وې نو د خدای لپاره
یو ځلې بیا په دغه لور راشه

چې مو له زړونو ناهیلې ووځي
زما د زړه په کلي کور راشه

۲۰۰۱/جنوري

۱۳۷۹ د سلواغې ۲۶مه، د روسانو د ماتې په نمانځغونډه کې ویل شوی

د ږندو سترگو جهانہ

دا چې گورې یې نن شل دی داسې نه ؤ

د غمونو یرغمل دی داسې نه ؤ

دا چې نن د چاپه تور په جېل کې پروت دی

دا چې نن لکه یو غل دی داسې نه ؤ

دا چې نن له خپل وطنه دی په تېښته

دا چې نن په ویر کې دل دی داسې نه ؤ

دا پرون را پرځوونکی د ښامار ؤ

مومن خان د شرینو زموږ د ښار ؤ

دا چې نن داسې حیران دریان ولاړ دی

دا چې نن یې ماشومان له لوږې ژاړي

دا چې نن هر کوڅه یې گز او پل کره

دا چې نن له کس ناکسه څه شی غواړي

دا چې نن د چا په تیره یې سر مات دی

دا چې نن دی چا وهلی په سوږاړي

دا پرون د حماسې لوی قهرمان ؤ

د سرې یرې پرځوونکی ؤ افغان ؤ

دا چې گورې يې خيړن لستوني خورند
د طن له سره خاړ يې شول لاسونه
دا چې گورې دا بودا يو څه وخت وړاندې
د زلمو په څېر کول يې غورځنگونه

دا چې نن له مجبورۍ نه سوال ته ناست دی
جوړول يې سرې بلا ته سنگرونه

آيا دا اتل ددې سپکې حقدار ؤ
آيا دی ستا د ړندې سپکې حقدار ؤ؟
دغه سره سپينه وړوکې نجلی گوره
په ډېران چې ټولوي بلا څيزونه
يو موچي سره شاگرد دی بل هوټل کې
هاغه دوه تنگي گلان يې خواږه ورونه
ها يې مور ده چې په بېره يې ور مينځي
د گاونډي د کوم بډای سپين کميسونه

د وطن له شهيد پاته دا کهول دی
تر گلاب نازک او ښکلی له غاټول دی

دا چې لنډ يې کړل وړ ټول يې کړل جهانہ
د ها سرې بلا اوږده اوږده لاسونه
پرې يې نه نښودل چې ستا گرېوان کړي څيرې
د وحشت سرې خواړه اوږده لاسونه
د خپل تن په قربانۍ يې ته ترې خلاص کړې
تاته نه شول در کاره اوږده لاسونه

دا جفا ده د ړندو سترگو جهانہ
په اتل که څوک گوزار کوي له شانہ
ددې سوبې د فاتح سپڅلي کور ته
د نفاق سوځنده اور دې ورته راوور
د سندرو او ټپو پر ځای جهانہ
بس د سانډو کړيکو شور دې ورته راوور
چې تابلو دې د نښايست پر پېرزو نه شوه
د وحشت په رنگ انځور دې ورته راوور

اوس د امن په فضا بل شوی اور دی
اوس د هاغه اتل سوی کلی کور دی

د فاتح په وطن لوېشت په لوېشت بمونه

گوره هاغه پرې ور سيخه چې شوه بياڼه
تورې لړې يې هوا ته شوې اوچتې
اوس به څه رنگ په هوا کې راشي زانډه
چې د امن د سپرليو پرې بنديز دی
په سره اور کې به نه گل پاته نه پانډه

ستا جفا ده د رندو سترگو جهانډه
په فاتح دې گوزار وکا ناگهانډه

چې لوی خدای دې ننداره کوي

هاغه ورځ يوه پېړۍ شوه پر ما تېره
په ژوندون به مې هېڅکله نه شي هېره

د اوږده سفر موزې يې چې په پښو کېرې
د وصال هيلې يې خوشې په اوبو کېرې

ټوله ورځ مې په سر ځمکه گرځېدله
ټوله ورځ مې په زړه ورکه گرځېدله

ټوله ورځ وه توره شپه خراغ يې نه ؤ
يار مې چېرته ؤ د پله سراغ يې نه ؤ

ټوله ورځ شوه توره شپه، اف شپه خو ښه وي

په خوب لنډه شي پېړۍ اوږده خو نه وي

که په وينه توره شپه سهار شي وروره

څومره ښه وي چې پرې وژاړې په زوره

خو د ورځې دغه کار کولای نه شې

د خپل زړه د غم اظهار کولای نه شې

خو؛

که په وينه توره شپه سهار شي وروره

څومره ښه وي چې پرې وژاړې په زوره

چې لوی خدای دې ننداره کوي ته ژاړې

بس وصال په غورېدلې ځولۍ غواړې

چې لوی خدای و فرېستو ته امر وکړي

نيسئ خوار عاشق ځانته صبر وکړي

چې سختي د هجران ليدلې نه ده

چې سختي يې د زندان ليدلې نه ده

لاس يې نيسي سمې لارې ته يې سم کړئ

يوه گوته يې بې پامه ور قلم کړئ

چې ليکل په قلم شوې گوته وکا

عبث مينه دې له چا سره څوک نه کا

لاس يې نيسي مسلمان دی کافر نشي

چې بې خياله بې کماله شاعر نشي

داسې څه به له خولې وباسي چې اور وي

نه چې دواړه جهانونه يې مخ تور وي

وېرېدلی ترهېدلی يو انسان دی

دا زما بنده په مينه را ته گران دی

زه چې باران غواړم

دا خو هماغه اسمانڅک غرونه دي

چې يې پر سر وې انبارونه واوړې

اوس يې پر سر پنډوسکی سپين نشته

اوس ترې دوږپېرې خړې پېرې خاورې

دا خو هماغه کور او وور سيند دی

چې په لوگر به گړندی و روان

لکه د جنگ ياغي باغي اسونه

لکه سرکشه د کوچيانو اوبنان

هاغه رنې او د يخې چينې

چې مو وژل پرې د زړگي اورونه

آب حیات آب خوات يادوم

چې مو ودان وو پرې حسين کورونه

ته لا تر اوسه ترانې وايې

د مني گل د سنځل گل شاعره

ستا پر وطن د وچکالی خپسه

يه د وردگو د کابل شاعره

له طبيعت نه خو انکار نه کوم

زما مني زما انگور خوښېرې

دا د جنت په شان وطن مې ياره

په خوب او وينه کې ضرور خوښېرې

خو چې دا لوړ غرونه او خړ سرونه
وچې چينې وچوکی رود وينم
گومان مې نشي چې به ځکه وکړو
چې خرڅې شوې منې دود وينم

د تجارانو لوی ټرکونه ولاړ
پېټۍ به ډکې له انگورو يوسي
د يو څو شنو روپو بدل کې ياره
ټولې مېوې به له مجبورو يوسي
نو دغه تکې سرې او سپينې منې
د تور پنجاب خېټې کندو ته لوېږي
يا خو له بنگلي کشمير آخوا واوري
دوزخ د گېډې د هندو ته لوېږي

بس پخواني وختونه نه دي پاته
چې په گلونو به مو زړه ورکاوه
چې په ورمو کې به مو زړه غوړېده
چې په رنگونو به مو زړه ورکاوه

چې به له کوره په خندا ووتو
د مکتبونو مدرسو طالبان
دغه شاو خوا باغونه ټول د ټولو
موږ به ور پرېوتو په جار او قربان

زما په یاد شي د همدغه کلي
ډېرو سپین ږيرو زموږ ناز وړی دی
همدغې لارې ته پرتو باغونو
زما د زړه د هوس باز وړی دی
بس دا کیسه نه وه د چا له باغه
موږ زردالو او شنې منې راوړې
دا زموږ خپل وو څه پردي خو نه وو
ډکه لمن مو آلوچې راوړې

د پټې کار نه و رڼا ورځ وه
دلته رواج نه وه د سوال خبره
د بدنیتيو د پېغور له اوره
دلته رسوا نه وه د سوال خبره

زما او ستا د باغ په گډه پوله
دواړو پوولې وې په گډه غواوې

واه! عجيبه به پسرلی ښکارېدو
لکه وطن چې ټول وي ناوې ناوې
زما له چاودو به چې وينې تللې
تا به له کوره ژېړ غوړي راوړل
چې ما به غوښتل نو که هر څه به وو
زموږ د کلي هر سړي راوړل
اوس چې دا ستا ماشوم زما له باغه
منه را وشکوي نو غوړې يې نه وي
اوس چې زما ماشوم دا ستا په پوله
غوا کړي روانه شور او ځوړې يې نه وي
زه چې باران غواړم نو نيت مې خراب
وايم چې خدايه څر سپلاډ راوړې
چې له ما پرته ټول په مخه يوسي
خدايه همدغسې عذاب راوړې
ته هم همدغسې ښېراوې کوې
له پسې شا واره انکار نه کوې
چې يوه تيره غواړم سر پرې مات کړم
ته له خپل نيت دغه کار نه کوې

نو دغه لوړ او اسمانڅک غرونه
چې يې لمن له شهيدانو ډکه
له ما او تانه خپه شوي ښکاري
له ما او تانه يې راغلې کرکه
همدغه لوړ غرونه او خر سرونه
وايه له چا نه مرور ښکارېږي
چې سپين څادر د واورې نه اغوندي
له ما او تا نه مرور ښکارېږي

نه نه توبه توبه خطا وتمه
زموږ نه پاک ذات سبحان خپه دی
د کایناتو کهکشان مالک
د غرو رغونو لوی سلطان خپه دی

له ما او تانه ددې ټولې دنيا
لويه هستي خیرالبشر خپه دی
چې يې د عرش منزل لحظه کې وکړ
هغه سپېڅلی پیغمبر خپه دی
نو داسې حال به باغونه وچ شي

نه به منځه وي نه به شنه ترخه
نه به د ښکلو گلابونو پر مخ
چېرې ښکاره شي بيا رڼه پرخه
نو داسې حال کې راځه ټيټه کاندو
خدای ته په عجز په زاريو غاړه
چې د بلبل له ترانو واخلو خوند
چې بېرته واورو د قمریو غاړه

چې رانښکاره شي سپين اوبان د ورېځو
د رحمتونو بارانونه وشي
چې له دې دنگو اسمانڅکو غرونو
وچې چينې کاندې اوبه را خوشي
د سنځل گل د منې گل شاعره
راځه په ژوند خو دا کمال وکړو
د لوړو غرونو هست او بود له ربه
د نېک نيتۍ يو ښکلی سوال وکړو

۱۳۷۹ چک وردگ، د منې گل مشاعرې ته اورول شوی

انځورگر

زه يو داسې انځورگر يم
چې روغ زړونه مې کار دي

د ښايست انځورگري کړم
څو رنگونه مې په کار دي

خو دا ډېره موده کېږي
چې له مينې تور دي زړونه
نو په داسې حال کې ياره
چېرته نشته دي رنگونه

ځمه ځمه مخ پر وړاندې
لټومه د گل څانگه
گوندي خدای يې په لاس راکړي
غنيمت د حسن پانگه

توره شپه کې وړاندې ځمه
بل په لاس کې مې مشال دی
هغه لمر را ځنې ورک دی
چې يې نن درويشتم کال دی

هغه لمر چې يې رنگونه
له پنځو زرو نه زيات وو
هغه لمر چې يې راکړي

انځورونه په زکات وو
پدې تمه وړاندې ځمه
که یو څوک په مخه راشي
چې د زړه حال ورته تېر کړم
چې له درده په ژړا شي

په دې تمه وړاندې ځمه
گوندي لمر په مخه راشي
دوباره مې چې د مات زړه
دنیاگی رڼا رڼا شي
توره شپه ده لمر ویده دی
د نفرت د غرونو شاته
د دېوانو د لښکرو
د ډبرو زړونو شاته

چې په کار مې نه دي هغه
تور او سره رنگونه ډېر دي
دا په دې چې پر دې سیمه
د نفرت جنگونه ډېر دي

يو نيم غږ د کوکې واورم
په هماغه لور روان شم
چې ورځم په مړي واورم
په ورتللو پنبېمان شم

يو نيم غږ د زانې واورم
د آسمان په توره څنډه
څو مشال ورته ور بنايم
رانه ورکه شي په منډه
يو نيم غږ له کومې خوانه
د شپونکي د يا قربان وي
خو چې ورشم ساه نيولی
په ماینونو کې قربان وي

خو رنگونه دلته نشته
دلته مږ د ژوند څراغ دی
دلته مرگ گونډه وهلې
دلته زړه د هر چا داغ دی

زه يو داسې انځور گر يم
په يو لاس کې مې مشال دی

او په بل کې مې لوی خدای ته
د ها لمر نیولی سوال دی

۲۰۰۱/۵/۱۵

خيال او حقيقت

ياره ژوند مو افسانه ده او يو خيال دی
که نه نور خو مور څه نه لرو بس سوال دی

خيال ته راشي څوک چې زېری مې در باندې
ښاپېری به په خدا کړي هېرې ساندې

وخت پر مخ تللی جومات وطن دې روغ دی
د حمدونو مناجات وطن دې روغ دی

بيا د مينې په ناره امام جگ شوی
د جومات په مناره امام جگ شوی

چې را وېولي ددغه ښار وگړي
عبادت د خدای ته ټول هونښار وگړي

د سندرو په دې کلي ښار کې شور دی
محبت په زړونو بيا بل کړی اور دی

په گودر له خدا ماتې شي تور سترگې
لکه يخ شمال کړې وړې کا درگې

په گودر د مستو جونو شور او زور دى

په يو گوټ ورته شاعر نيولى غور دى

په ټپو كوي پوښتنې ځوابونه

يو پر بل كوي د سرو گلو وارونه

ورته گوره د كوم ځوان راغلي ورا ده

د شهيد د ورور آرمان راغلي ورا ده

ورته گوره له ميدان جگ شوى گرد دى

په اتن ورگډ د چنگو برپتو مرد دى

ورته گوره چې كوترې به را ځينه

بې آزاره برگ وزرې به را ځينه

له هوا به سره گلان را اوروينه

دا په وياړ د هر افغان را اوروينه

ورته گوره هاغه ټانك ته لكه ځنځه

چې يې وسپځل نښتر ؤ او كه لمنځه

چې يې ږنگ کړل زموږ کلي او ښارونه
چې يې لاندې کړل د خيال زلمي سرونه

په پاخه او کلک ايمان مو سلامي کړ
په سندرو يا قربان مو سلامي کړ

اوس د لوبو کوټنۍ د ماشومانو
له شېربرېتونه نه را پاتې يتيمانو

خو دا خيال دی څه رښتيا او څه درواغ دی
حقيقت کې هجرتونه ناصر باغ دی

خيال کې خپل کورونه ښکلي له ماڼيو
حقيقت کې يو په ډاگ د جلوزيو

خيال کې وڅښو ډک جامونه له گړيو
حقيقت کې جل وهلي په کېرديو

خيال کې ياره کمپيوټر مخې ته ناست يو

حقيقت کې د پوډر مخې ته ناست يو

خيال دی دا چې په امام پسې روان يو

د نړۍ په سپين اسلام پسې روان يو

موږ د فقر په تور تم کره لاره ورکه

د هر چا ده نن راغلې له موږ کرکه

مسلمان کړی په موږ د کفر شک دی

او خوړلی مو گوزار د لور خټک دی

داسې حال کې زنده گي شوه راته گرانه

بس حلاله بنده گي شوه راته گرانه

نو اوس خيال کې مو وياړلی غوندې ژوند دی

حقيقت کې ژرېدلی غوندې ژوند دی

۲۰۰۱/۰۵/۲۰ پېښور

داسې حال کې څنگه خاندې !!؟

دا په کومه خوشالۍ کې دې زړه باغ دی

له مستۍ نه دې پرې ايښی کار دماغ دی

له خندا نه دې خوله ټوله نه شوه وړان يې

را ته وايه آشنا کومه خوا روان يې

راته وايه بيا دې څه ليدلې خوب دى

چې وهلى دې نن ځان په لېونتوب دى

خوشالي دې راته وايه چې شريك شو

چې په گډه بيا خنداوو ته تحريك شو

د خندا په چل مې پوى كړه را نه هېر دى

له زړگي مې يو لښكر د غم چاپېر دى

دا غمونه يو خو نه دى چې يې هېر كړم

د ملنگ په څېر چې ځان له سپي وړ تېر كړم

هر يو غم لكه د سره روسي په شان دى

چې وړان كړى يې د زړه افغانستان دى

هر يو درد لكه پردى د بل وطن دى

چې نيولى يې زما د زړگي تن دى

هره ساه مې له زړه تېره بېره څړيکه
خولې ته راشي بې اختياره آشنا کړيکه

زنده گي چې ورته وايو نو سلگۍ ده
رانه هېره بس د ښکلي يار خولگۍ ده

ياره ژوند مو له ترخې موسکا نه ډک دی
بس ټانکونه دي کوتکې دي ټوپک دی

چې ليدلی مو هر نوی انقلاب دی
رژېدلی د آرمان پکې گلاب دی

پلنې دښتې وړاندې خوځنده سراب دی
داسې حال کې مو ژوندون په اضطراب دی

څو چې سترگې کار کوي په مخ کې دښته
را پسې د غم پوليس په لاس کې لښته

ښه نو وايه داسې حال کې څنگه خاندې
که وي زېری آشنا زېری دې را باندي

خير كه زه غريب سړى يمه نادار يم
خو آشنا په هره سخته در په كار يم

سره او سپين نشته غلام به دې شم ياره
زېرى وكره لاس په نام به دې شم ياره

وار خطا نشې هنر به درنه خار كړم
د خيالونو در گوهر به درنه خار كړم

يو منتر به په الهام له خياله واخلم
په خوښۍ كې به يو جام له خياله واخلم

په يو چوف به دې په دم ساعت پاچا كړم
زېرى وكره چې را ټول دې رعايا كړم

په خدا خدا به خيال درنه قربان كړم
د غزلو به كمال درنه قربان كړم

په خندا کې آشنا ووېل لېونيه!

د خيالونو نظرماتيه سپېلنیه

د خيال د هاتي غوږ کې لا ویده يې

او په دومره شور او زوږ کې لا ویده يې

کړنگهار مو د ژوندون د قافلې دی

د لوېدیځ په لوري یون د قافلې دی

دلته لوږه بې وسي ده لاس مو تنگ دی

دا پدې چې ډېر کلونه کېږي جنگ دی

ما وېل نه چې له خواری بې وخته زوږ شم

نو که خدای کول همالته به ښه موږ شم

ته دوعا کوه نیویارک ته چې زه ولاړ شم

په مړه گېډه بیا پارک ته چې زه ولاړ شم

نو؛

بیا هر جام چې جگومه ستا په نام وي

که سهار وي که غرمه وي که ماښام وي

۲۰۰۱/۰۸/۲۵ پېښور

محبت

ها پرون چي له كفارو نه بېزار شوو
داسې نن له ايماندارو نه بېزار شوو

څه زموره ساده گي وه او څه وړان وو
چې په کس ناکس پسې خدايه روان وو

پوهېدلو که رښتيا دومره نادان وو
چې پيرو د نفرتونو د شيطان وو

محبت يې له مذهبه بېل گڼلو
شيطانانو عشق له ربه بېل گڼلو

سمندر څپې څپې و د سرې وينې
چېرته څرک نه و په زړونو کې د مينې

په روپۍ د مرگ آرزانه تماشا شوه
مينه ولاړه د پردۍ غېرې آشا شوه

ډېر کلونه مو که پل او که گام واخيست
له لوېدلي يار مو بس انتقام واخيست

له پردیو نه مو اور په انعام واخیست

او له خپلو جل وهلیو مو جام واخیست

لاس تر زني انتظار د خپل نصیب شوو

په رښتیا چې وروسته پاتې شوو غریب شوو

د مرگونو په بولی کې مو روزي شوه

د باروتو په ډېری کې مو روزي شوه

ها زموره روایت د مینې دا ؤ

روایت او حکایت د مینې دا ؤ

چې بنده ته خدای په مینه کې قریب شي

څه چې زړه غواړي هماغه یې نصیب شي

محبت خراغ د تورې تاریکۍ دی

نور د زړونو د لایزر د باریکۍ دی

مینه وکړئ چې روزي مو خدای ایمان کړي

چې له زړونو مو په منډو شیطانان کړي

۲۰۰۲/۱۰/۲۰

د خیال پري

خان به تباہ کړي
دا چې سپين ږيري
د شپې او ورځې
خیال د خوانی کا
لکه سیالی کې
د غځېدلو
دوه ځایه بېله
خان شمشتی کا

د خیال پري مې
ذهن ته راغله
له غریوه ډکه
په بوڅو شونډو

ما وېل کېدای شي
په څو پوښتنو
خندا پرې راشي
شونډې موسکی کا

ما ورته ووپل:

گرانې دا څنگه

شور د سندرو

په کلي نشته؟

وېل يې: ځوانان دي

خاورو ته درومي

ساندې پرې وايي

نجونې سيالۍ کا

ما ورته وويل:

که مينه غواړې

بيا به نه ژاړې

زما غزل ته

وېل يې: افسوس چې

داسې څه نشته

ستا په غزل کې

ما خندنۍ کا

ما وېل: شيرينې

تر واورې سپينې

ځنگه زړه تورې

شوې ته له مينې

وېل يې: جانانه

وينې توپېرې

مرگونه کېرې

زړه مې سستۍ کا

ما وېل: آسمان مو

ځنگه تياره دى

نه يې سپوږمۍ شته

نه رانه ستوري

وېل يې: دا ستوري

يو نيم ميليونه

تر خاورو لاندې

ژړا سپوږمۍ کا

ماوېل: نازکې

د خيال ملکې

خندا دې غواړم

يو ځلې زړه کې

وېل يې: دا زړه مې

ساده کماله

لېڅند د مينې

په ساده گۍ کا

۱۳۷۹/۰۶/۲۷

د خوشحال بابا په کرښه

زه به وایم چې دا غم نه څه ته وایي؟

که رښتیا یو ځل د امن نوبهار شي

او را خور د گل د وړم خوږ غبار شي

چې د امن د لمر څرک شي ژوند به ځک شي

او مرگونه به د غلو په څېر فرار شي

دا رنځور کنډ او کپر وطن به روغ شي

دا د ساندو کړیکو شور چې په کرار شي

د سندرو لېونۍ څپه به راشي

په هر چم به یاقربان او یکه زار شي

آسمانڅک غرونه به شنه شي له گيا نه
شني غونډۍ به پېغلې پېغلې د ديار شي

دا آسمان بابا به لوی ټوپک را واخلي
جوړ په توره وچکالی به ډنډوکار شي

د غلې دانې به دومره پرېماني شي
و هر چا ته به غونډۍ غونډۍ انبار شي

کږې غاړې لوړ اوبنان به د کوچيانو
په دا ښکلي کنډو بيا هسې کتار شي

محبت به مو د زړه د باغ باغوان شي
او نظر به مو د مينې طلبگار شي

ټول سپين ږيري شاعران به را ځوانان شي
ټول وطن به په غزلو کې سرشار شي

مساپر د هندوستان به گرده راشي
پر آباد به دغه وران کلی او ښار شي

مرور به سره غاړه او غړۍ شي
او همدغه خوشالي به مو يادگار شي

د پېغلوټو وربلونه به غاټول شي
او په مينه به يې مست ژني دوچار شي

غنمرنگ آشنا به رنگ بايلي په مينه
لږ به ژېړ شي لږ به هم په هدې كې خوار شي

د ملي اتن زلمي به سم را جگ شي
او د ډول به په دې كلي درزهار شي

د اشر خوانان به مټې را ونغاړي
د وطن په آبادۍ به پيل كار شي

زمانه د تور مغل به خدای كا تېره
د افغان په سپين وطن به روڼ سهار شي

زه به وایم چې دا غم نو څه ته وایي؟

ته به وایي بې وفا چې د چا یار شي

ته به وایي غم د مینې هله ډېر شي

چې نصیب د چا زړه ستړی انتظار شي

اوبنکې سپینې هغه وخت شي د زړه وینې

چې آشنا دې د لستونې غوندې مار شي

زه به وایم وای توبه له داسې خلکه

چې د یار سره جفا کاندې غدار شي

زه به وایم د آرام بڼایست ملوکې

ستا دیدن په څو روپیو که دینار شي

ته به وایي که دیدن دومره ارزان شي

نو په مینه کې به غلي سندرمار شي

د دیدن بیه مې زر غزلې نغدې

که دا نه وي د آسمان ستوري دې شمار شي

بیا به ته هله یو خُل زما دیدن کرې

د ښایست بیه همدغه په بازار شي

زه به وایم یه د سپین ښایست ملوکې

دومره جگ قیمت ته خدای که څوک تیار شي

د آسمان ستوري خو بې له هغې ډېر دي

زر غزلې د خیالونو دې در څار شي

نو کمال به بیا په مینه قلم واخلي

په سرشارو شاعرانو کې به شمار شي

۱۳۸۱/۰۱/۰۱

غزلونه

غزل

ویر خو زموږ خوښ نه ؤ چې راغی انډیوال شو
ژوند مو ټول رنگین رنگین خوبونه شو او خیال شو

زه چې ډېر خوشاله وم نو هر سړی مې یار ؤ
زه چې په غم واوښتم نو هر سړی دېوال شو

څومره بڼایسته مې دا د زړه افغانستان دی
ورک یې رانه خدایه په دا درست جهان مثال شو

یوه ټپه د مینې د لیلې وه که انتر منتر
لوړ مې په دېوانو شهزاده غوندې مورال شو

ته له غرونو ها خوا زه دې ووینم په خیال کې
بڼکله څومره گران څومره آسانه دې وصال شو

توره تاریکي وه، خو رڼا رڼا رڼا شوه
ستا د مخ رڼا شوه او که بل راته مشال شو

وراندې د درهم او د دینار لېوني ولاړل
ځای پر ځای حیران پاته په ټولو کې کمال شو

۲۰۰۲/۰۴/۰۳

غزل

څنگه یاري وه خو وطن چې ټول پېغور واخیست
زما او ستا تر منځ شول غرونه زړونو اور واخیست

زه د غربت لحظه لحظه د زړه په زور تېروم
آشنا زما په وینو ځانته نوی کور واخیست

محبت څه دی؟ دومره زه هم پرې پوه شوی نه یم
بس دا مې یاد شي چا مې زړه رانه په پور واخیست

د جانان یاده ښه به دا وي چې په بله ولاړ شو
زموږ د زړونو راز دا کلی ښار په شور واخیست

چې شپه او ورځ یې بې له تانه د چا ذکر نه و

کماله هاغه یار درنو سترگو د گور واخیست

۱۳۷۹/۰۴/۱۴

غزل

یه زموږ د سترو هیلو ویده بخته

په لټ واوښتې را ولوېدې له تخته

ته ذره ذره شوې موږ شوو ذره چاودي

د ژوندون هره لحظه له مرگه سخته

یه د ستورو پېژندونکيه بابا وایه

څو به وینې وي جاري تر کومه وخته؟

د آشنا دیدن یې پاته په زرگي شو

یوه ښکلې انتظار کړله کرخته

څه کماله چې کوم لوري ته ځان باسو

هله ژر کوه چې ډېره شوه ناوخته

۱۳۷۸/۱۱/۱۸

غزل

شرنگ د اشرفۍ چې حس له یاره ځنې وباسي

دوره به د فخر له مناره ځنې وباسي

مور د لېونو په لاس کې ورکړه د بابا توره
روح د آزادۍ به له هونښياره ځنې وباسي

اوس د پښېمانۍ په سل او زر افسوسه څه کېږي
جهل خلک ډېر له دار مداره ځنې وباسي

حيف چې ماشومان زموږ د لوبو سامان نلري
ځکه اور له ايښي ماشينداره ځنې وباسي

ژونده! که راځې نو څو ځوانان د امن راوله
مرگ چې په اوږو د جنگ له ښاره ځنې وباسي

رب دې دا د ښار بلاوې کلي ته رانه ولي
نجونې ساده گۍ به مو له کاره ځنې وباسي

دا د کومې بورې مور ښېرې را پسې شوې دي
خدای دې څوک له داسې بد آزاره ځنې وباسي

را دې شي طبيب د حسن مينه دې دوا راوړي
درد چې مو د زړونو له پرهاره ځنې وباسي

غزل

شپه ده پتنگان يو و طواف ته څراغ نه لرو
زړونه مو تور شوي گويا سپين پکې داغ نه لرو

حيف دى زنده گي شوه خپه تېره که ضدي نجلى
اوس يې پخلاینې ته بانې او درواغ نه لرو

قهر د يزدان به مو وهي آخر پخپل عمل
مرو به له نيستيه په کفن کې به چاغ نه لرو

کله را مالوم شي کله ورک شي نياسته جانان
ژوند مو خوب او خيال شو له راستيه سراغ نه لرو

هاغه د خوښيو محفلونه د نغمو وطن
اور ته مو ايله کرل و بلبلو ته باغ نه لرو

مور که بنجاره يو د کمال غزل غزل لرو
لار گمراه ته ښايو په خورجين کې دماغ نه لرو

کابل پوهنتون - ۱۳۷۸/۰۶/۱۲

غزل

د يار د تورو سترگو په ادا کې پېښ شي جنگ
عجيبه ده په نيمه خوله خدا کې پېښ شي جنگ

زموږ له مرگ او ژوند سره تړلی دی مدام
تر منځ مو هم جفا کې هم وفا کې پېښ شي جنگ

د کومې بورې مور را پسې شوې ده ښېرا
چې وخت ناوخت مو ښکليه په دعا کې پېښ جنگ

د اوښکو وینو رود به څنگه نه راځي آخر
چې بس د سولې امن ابتدا کې پېښ شي جنگ
د سرو کفارو شپو نه چې را ووځي افغان
افسوس چې بيا د سپين اسلام رڼا کې پېښ شي جنگ

د ښکلي وطن مينه محبت کې لېوني وېل
هر ځل د څو هوښيارو په سلا کې پېښ شي جنگ

کماله تر بل چا پورې يې نه رسېږي زيان
که مينه کې د زړونو په درزا کې پېښ شي جنگ

۱۴۰۵/۲۰۰۱/

غزل

راغلمه د هجر له بلاده ته اوس چېرې يې

نه مې وځې هېڅکله له ياده ته اوس چېرې يې

نه دې وينم، روند نه يم، خو حس مې کړې هر لوري ته

څه وخت دې عادت واخيست له باده ته اوس چېرې يې

دا ويشتلی زړه اوس چاته ور وپرمه په څه نامه

څوک به يې را جوړ نه کړي صياده ته اوس چېرې يې

هر اسوبلی ستا د نامه توري شي غزل غزل

جوړه قصيده شي له فرياده ته اوس چېرې يې

ذهن کې دې جوړ کړم بېرته ښه د کابل په څېر

زړه ستړی دې کړمه اعتماد ته اوس چېرې يې

گرده شپه مې وکتې خو ورک وې چېرته تللی وې

يه د کمال خوابه نامراده ته اوس چېرې يې

۱۳۷۹/۰۶/۲۰

غزل

په پورې بام په موسکه خولگۍ یار ښه ښکارېږي

په سپینه مینه غاړه کې یې هار ښه ښکارېږي

دا خلک لېوني نه دي چې ښه دې ساتي خیال

کاروانه! * په غزل کې دې چنار ښه ښکارېږي

بیا توره تاریکي شوه په خراغ کې نشته تېل

امید په ترورمۍ کې د سهار ښه ښکارېږي

خوښۍ راته پیغور شي ربه داسې شوو عادت

بس موږ ته په ویرونو کې بهار ښه ښکارېږي

زما په خیال اوس دومره اوسپله نه شوه را پاتې

چې ووايو د وصل انتظار ښه ښکارېږي

۱۳۷۹/۰۶/۰۴

غزل

څه بې پروا او څه زړه توري چې له ناز ښکارېږي

د کلي ښکلي نن په بل ډول انداز ښکارېږي

آشنا سندرہ دې را واخيسته او ودې ژړل
ماته خو دا د کومې پټې مينې راز ښکارېږي

کوم جادوگر مې خدای خبر په سترگو څه کړي دي
توره بلبله هم هوا کې راته جاز ښکارېږي

ته ورته دومره جگ او ټيټ شوې غرنیه آشنا
دا ستا خبره په والله که ورته پياز ښکارېږي

د محبت يوه سرمسته پيلامه يې گڼم
چې ځان شي خيال او خيال د دنگو غرونو باز ښکارېږي

۱۳۸۰/۱۲/۱۶

غزل

ملنگ څه غواړي؟ دیدن ، پښې ځواب ورکا
په کنډول چې یار د شونډو شراب ورکا

د دنیا د هوبښیارانو بل څه کار دی
بې له دې چې و مجنون ته عذاب ورکا

عاشقان چي د شپي گرځي پرې پوهېږم
که څوک پور ورته په سترگو کې خواب ورکا

که د امن بهار راشي پدې سيمه
بختورو ته به زېږي گلاب ورکا

آدم خان د زمانې په زړه چاودون دی
درخو نشته چې د مينې رباب ورکا

د دنيا محبت گویا روان سيند دی
عبث کار دی که څوک زړه په درياب ورکا

زرمنی د غم وځه* کمال اوچت کړ
خدای ج په زړه کې توان د صبر او تاب ورکا

۱۳۷۹/۰۶/۲۸

د بهار نښې

تالا چې مو کاروان د حوادثو په توپان شو
طبيب مو د زخمونو له پټيو نه ستومان شو

له مرگه خلاصی نشته خو وپرېرېمه ترې ځکه
په زړه مې د وطن د آرامۍ پاته آرمان شو

له موسکې خولې ټوکمار آشنا مې کرکه ځکه راشي
دا گران افغانستان چې مو په ټوکه ټوکه وران شو

د ژوند په داسې پېر کې له شلمې پېرۍ ولاړو
په تېښته له خپل کوره راته ټول جهان حيران شو

سندرې شوې سلگۍ سلگۍ، ټپې شوې ساندي ساندي
بدل په فريادونو د اتن چې ياقربان شو

اتن ته به مې څنگه وزر وسوځي يارانو
چې پاته زړه غونۍ مې د وير په چم جانان شو

قيامته ستا راتگ خو څه خيالي افسانه نه ده
ايمان په پر تا پوخ شو چې نن هر سړی په ځان شو

يو ورور مې د قابېل د لارويو سره مل شو
د بل ورور د وژلو نيت يې وکا او روان شو

کماله د بهار د راتلو نښې مو همدا شوې
چې گرم په مرگونو د جنگونو سوږ میدان شو
۱۳۹۷/۰۱/۰۲ - سردار احمد جان کالوني، کرايي کور

ماتېږي که روپۍ باندې حجاب د تورو سترگو
تر ټولو وړاندې زه نه کوم خواب د تورو سترگو

ژوندون څه دی؟ او مرگ څه دی مین به پرې پوهېږي
په مینه کې د هو او نه خواب د تورو سترگو

دا گرده شپه چې گرځي سربداله ملنگان دي
بس څښلي يې کنډول کې دي شراب د تورو سترگو

۱۳۷۹/۰۶/۰۸

غزل

يادونه دې اوس لوی شول څومره غلي مهاجر دي
شوخي د زړه پر بام نه کوي سترې مهاجر دي

پستې او سپينې شگې يې په وينو تکې سرې دي
په لويه لار کې خدايه چا ویشتلي مهاجر دي

دردونه له هر لوري غریبې پسې را وتي
زموږ د زړونو زخم ته راغلي مهاجر دي

نفس نفس آهونه شوم، گربوانه ځای خو ورکړه
له سترگو نه څو څاڅکي ښویدلي مهاجر دي

دا نن چې څنگه زه په محبت ور پوهېدمه
افسوس چې شپبه وړاندې هغه ښکلي مهاجر دي

کشمیره په ښایست کې یکه تاز شوې ځکه پاته
چې اور کابل اخیستی زنده سړي مهاجر دي

۱۳۷۹/۰۳/۱۵

غزل

نه پوهېږم څه وخت دی سهار دی او که ماښام دی
بس ښکلیه نور څه نشته په خوله ذکر ستا د نام دی

ملگرو خپه نه شی در ښایلی خو یې نشم
جانان مې پټ نیولی د زرگي د تخت مقام دی

تړلې دروازې دي په کوڅه کې خیر نشته

ورځه ملنگه ياره خيراتي ديدن پر بام دی

شېبه له کال اوږده شي د محبوب په انتظار کې

ساقی کراري غواړم سوال د میو د یوه جام دی

دیدار مې د جانان کړی د حسن په حرم کې

منصف مې بیایي دار ته دغه کفر که اسلام دی

د خیال د جزیرې تمام وگړي ورپسې شول

کمال خون د حسن د لښکرو مست امام دی

غزل

لکه وطن ته دوباره چې روسی لیکه راشي

داسې له غمه زما یاره خولې ته کړیکه راشي

دردونه څه دي؟ یاره زه او ته پرې ښه پوهېږو

بس د هجران له وېرې زړونو ته مو څړیکه راشي

په رڼا ورځ منې په شمار څلور پنځه ورکې شي

د جهالت پرده په سترگو چې تاریکه راشي

د اسارت تور زنځيرونه به اوبه کړي د زړه
که د ايمان وړانگه لایزر غوندي باريکه راشي
دغه تر منځه فاصلې د اور لمبې دي که نه؟
که وي، پرې وژاړو چې ټينگه مو اړيکه راشي

۱۳۷۹/۰۲/۱۰

غزل

معصومه خېره راشي تصور ته ژبغړاندې

پوهېرم زړه ورنيسي د نظر د کېردو مراندې

د خيال شاهين مې گرځي پاس د هسک په کنارو کې

کوترې د بام څاري چې را وځي به د باندې

اول يې نابينا کړم بيا گړنگ ته يې ور سيخ کړم

شباباس د تربورانو دی لا وايي مخ پر وړاندې

بيا تور وربوز وهلې لکه شپه په گودر راغله

دوې سترگې يې د ستورو په شان غړندې ځلاندې

د خيال په جزيره کې چې کمال يوازې ناست و

له ژونده يې زړه تور و ور په ياد وې د چا ساندي

غزل

لکه د سرو کفارو ليکه چې وطن ونيسي

داسې دې ياره ټول غمونه زما تن ونيسي

زه په لحظه لحظه کې مړ ژوندی د یار لپاره
خکه مې سوې بڼه رنگ د کورکمن ونیسي

له عاشقی به یې بېزاره تر هغې نه شمه
خو چې د مینې نذرانه تشه لمن ونیسي

زه لېونی یمه که مړ یم ددې ښار خلکو ته؟
خوک مې په تیرو ولي خوک راته کفن ونیسي

صیاد د مینې بام ته وخوت خدای دې خیر کوي
د چا د روح سپینې کوترې ته به ږدن ونیسي

امن به هله دا په زړونو صادقان راوړي
که د خپل لاس لستونې غلي میرخمن ونیسي

زه په دې خیال د محبت پرې په زړه کې ساتم
چې گوندې خدای د غضب دېو په ځنګدن ونیسي

۱۳۷۹/۰۲/۱۰

غزل

دا ځنگه داسې ژر مې گل اندام له ياده وځي
سهار مې په زرگي ناست وي ماښام له ياده وځي

د چا د نوم په ياد نن شپه په وجد يم راغلي
له سترگو نه مې خوب تنبتي آرام له ياده وځي

د يار د وصل دارنگه اثر را باندې لوپړي
د مينې څو خبرې او سلام له ياده وځي

لږ صبر چې راپوخ يې کړمه بيا به يې در چوف کړم
د عشق دا گوډ او مات منتر مې خام له ياده وځي

د کلي نساوري آشنا د ښار تر ساقي ښکليه
که وار نساوار دې راکړل بيا مې جام له ياده وځي

تر څو به دې کوڅه کې يم ولاړ ژبون وهلي
تر هغې څو مې هاغه پورې بام له ياده وځي

اف جنگ چې د بهار دا سره او سپين گلونه واخلي

ارمان مې که افغان شهيد گمنام له ياده وځي

منزل ته رسېدل مو دي نيولي په نظر کې
خو حيف! چې اراده مو گام په گام له ياده وځي

غزل به څومره ښکلی ؤ که دا غمونه نه وای
چې مور نه د روسي يرغل انجام له ياده وځي

کمال زما په دې کې دی چې بت نه نه وېرېږم
د خدای په کلمه مې ټول اوهام له ياده وځي

۱۳۷۸/۰۹/۱۰

باران

په هجر کې چې کله خوږ جانان را په ياد شي
د وصل په اسره زړه کې يزدان را په ياد شي

بې واره مې له خولې کلمه وځي خدايه خير!
پر ماین پوښلې لاره چې اوبنان را په ياد شي

له تورو غټو سترگو نه چې اوبښکې شي را زېر
د ښکلي وطن شرکنده باران را په ياد شي

يوه لحظه د سولې ښاپېرۍ په خيال کې راشي

په بله د جنگونو تور دېوان را په ياد شي

ملاله به اوس چاته تپې وايي د ميوند

چې تښتي الوتکه کې افغان را په ياد شي ☒

زه څوک يم او څنگه داسې خاورې شوم د پښو

اف گل يم رژېدلی يم خزان را په ياد شي

ناپامه چې د خيال له شمې تاو شم که پتنگ

چې وسوځم کماله بيا خپل ځان را په ياد شي

۱۳۷۸/۱۰/۲۰

دغه ښار خو په رښتيا چې د ځنگل په څېر يو ځای دی

د چا خوی گیدړه برخه د چا برخه لور همای دی

څوک راضي له خپله ځانه او راضي ترېنه لوی خدای دی

څوک د ځان په ویر اخته دی په نارو او په وای وای دی

غزل

زما شوه ډېره خوښه زنده گي د ښکلي يار
زنده گي د ښکلي يار او سادگي د ښکلي يار

که سر يې د رحمن (ج) په حضور خم شولو يو وار
لښکر کفار به مات کا بندگي د ښکلي يار

دا برگې الوتکې د زړگي وړانوي ښار
که برنډې برنډې سترگې دي جنگي د ښکلي يار

دا زه چې نن شاعر شومه د حسن د دربار
نيمرخه را ښکاره شوه تازه گي د ښکلي يار

را ياد کړي د وطن غاټول گلونه د بهار
چې سره شي له حيا نه اننگي د ښکلي يار

که څه هم خطر ډېر لري له لرې اشارې
خو خوند کوي پر بام ديوانه گي د ښکلي يار

کمال په تپه ستايي او منگي وهي کرار
له بر گودر نغمې دي په شرنگي د ښکلي يار

۱۳۷۹/۱۱/۲۵

لوبې

يار مه كوى نور بس دي له خپل ځان سره لوبې

له ښكلي او له گران افغانستان سره لوبې

د پاكو شهيدانو له آرمان سره لوبې

په لوى خداى د پاخه او كلک ايمان سره لوبې

"د پورته ور توكلو لارې لوبې پر خپل مخ"

چې څوك كوي له برېښنده آسمان سره لوبې

دا ټوكه دې نور نه شي اوږده سترې بې مانا

چې وړى نس مزدور كوي له خان سره لوبې

دا څوك يې؟ يو ځل واخله له روسانو زموږ حال

بيا خوښه دې كه وكړې له افغان سره لوبې

د كلي او مالت خلك څه غلي غلي وايي

كمال به لېونى كا له جانان سره لوبې

۱۳۷۸/۰۹/۰۳

غزل

ياغي شو غم نن له مريو چې کمزوري نيسي
سبا يې گورئ د همه کلي سرزوري نيسي

پردېس ظالم دی نن يې بيا په وينو ولمبول
د خيال آسونه د اغزو بار ته شاتوري نيسي

سندرې مه بولي قاصد داسې پيغام راوړی
ورا به شي چور او ناوکی به آدمخوري نيسي

د ځمکې سپين او تور رنگونه يې په زړه جوړ نه دي
عنقا د شعر مې له هسکه رانه ستوري نيسي

۱۳۷۸/۰۹/۰۳

يو بيت

چې اور يې په زړگي کې د وطن له غمه بل وي
هماغه مو شاعر د زمانې شو او اديب شو

غزل

په سپين مخ د ښايستو کي جانان برېښنده سور خال دی

ته وا سم دستي لوېدلی د شپونکي پوڅې ته لال دی

په کنډو کې اوه رنگه د ټيکري پېڅکه ښکاره شوه

ماوې دا دی پسړلی شو را مالوم د بوډۍ ټال دی

دا د مينې پيلامه وه چې زړگي په درزېدو شو

ته وا جنگ دی په ميوند کې شرنګا شرنګ د تورې ډال دی

بس لحظه لحظه تصوير مې د ليلا سترگو ته کېږي

خوب آرام يې رانه وړی تر جنونه تللی حال دی

آدم خان د زمانې يم خپل رباب په کمره ولم

درخو وړی له هر تاره د ژوندون ها سر او تال دی

تور دېوان په ورا راغلي بيا وړه ښاپېری بيایي

ورپسې د خيال په دښتو لېونې غوندې کمال دی

۱۳۷۷/ د زمري ۲۳مه، چک وردگ، اله خېل کلی

غزل

دا زما وړوکي زړه باندې چې غم نه ځایېده
له سترگو بهیر مات شو پکې نم نه ځایېده

افسوس چې مې د خیال په دغه دومره وسعتونو
د ښکلې ښاپېرۍ پکې قدم نه ځایېده

د ژوند کتاب مې واپراوه تمام پکې جنگونه
یو حرف پکې د مینې او د زغم نه ځایېده

د ایسته غورځولو راز یې داسې شو مالوم
په جیب کې یې کلدارې وې قلم نه ځایېده

په تول که تلل کېږي نو له سل خرواره اوږي
اف نه کابله ستا په غېږ ستم نه ځایېده

۱۳۷۸/۰۵/۰۶

غزل

دا څومره بې مزې او خوندوره زنده گي ده
لحظه کې را پخلا او مروړه زنده گي ده

د زړونو پر صحرا چې زغلوو د جنگ اسونه

همدغه زموږ خوښه راته غوره زنده گي ده

کرل دي او رېبل دي خو پرې ونه پوهېدو

چې مينه محبت کې څومره غوره زنده گي ده

غینگی وهي آخر به ځان ور واچوي پخپله

د گور تر څنگه زانگي مينجوره زنده گي ده

د درد په سره بټي مو زړونه ځکه کرار ايښي

له يار سره شريکه بې باوره زنده گي ده

د ښکلو ښکلو پېغلو د سرو سترگو عکس دې واخيست

چې شپه او ورځ دې شور کې سمندره زنده گي ده

يو وخت ؤ چې مجنون ورته ويلي وو پټ غوږ کې

کماله د ليلې هره خبره زنده گي ده

۱۳۷۹/۰۶/۳۰

غزل

يو د اوبښكو تسلسل دی د کابل د مړي وير کې
د جنگونو اور کې نغښتی د مجبور په رنگ مې يار دی

بس د خدای له مینې پرته آدم زاد ته غاړه نه ږدي
دا چې دار ته مخامخ دی د منصور په رنگ مې يار دی

چې په زړه مې خوږ لگېږي خدایه ته يې راته ساتې
د شمال له تاكه خوږند د انگور په رنگ مې يار دی

دا زما د ذهن رنگ دی او زما د خيال تصوير دی
دا زما د زړه خبرې د منظور په رنگ مې يار دی

تکې سرې سترگې يې دواړه قصيدې دي زر بيتونه
د غزل په شان موزون دی د مخمور په رنگ مې يار دی

که ښکلا خوشالي بولې او بدرنگه ټول غمونه
نو کماله بخت مې وينی دی د سرور په رنگ مې يار دی

۱۳۷۹/۰۵/۱۲

غزل

خدای خبر ځنگه ستا د سترگو او زړگي له وېرې
پېغلوټو پورته کړل اوږو ته خپل منگي له وېرې

لکه مېړی د غم سېلاب واخيستم وړي مې ياره
په يوه وچه پاڼه ناست يم د مرگي له وېرې

زه به د امن ترانې ځنگه په شرنگ ووايم
زما جانانه چې دې سره شي اننگي له وېرې

لکه شاتوت ونه د زړه وينې په تاسو خورمه
د نصيب لاس کې ځلېدونکي تېرگي له وېرې

خدایه نجات غواړم له کفره زړه ته لاره باسي
ځکه را یاد شې د صنم د بنده گي له وېرې

۱۳۷۹/۰۶/۰۳

غزل

زه خو ساده د غره کوچی وم ياري ځنگه کېږي
د التفات را اړولو ياري ځنگه کېږي

له تورو غرونو شوپېدلی کانی زړه لرمه
د یار کوڅه کې نرم شوی باري څنگه کېږي

چې بې له خدایه مې د هېچا پروا نه ده کړې
نو مرور جانان ته وایه زاري څنگه کېږي

څه عجیبه غوندې حالت مې ټول وجود نیولی
د غره او سمې محبت خماري څنگه کېږي

د ژوندون گرځنده کماله راته دا ووايه
په غره لوی شوی بنیادم به ښاري څنگه کېږي

۱۳۷۹/۰۶/۳۰

غزل

ترخه ښه نه دي یاره قند نبات را واروئ
د زهرو پرځای لپې لپې شات را واروئ

یو بند د غزل ښکلی کړئ د حسن په یوسف
او بل یې زلیخا ته اشارات را واروئ

په برندو برندو سترگو څنگه زړونه کړو زهير

کاته د محبت په التفات را واړوئ

ايمان څه دی؟ بس خدای ته د اخلاص يوه سجده

اورونه په پيرو د لات منات را واړوئ

د اوبنکو نذرانه پرته له ويره ده نور څه؟

مېړونو خوی د نسو له صفات را واړوئ

۱۳۷۷/۰۷/۱۲

غزل

په شونډو کې موسکۍ نغمه سرای را یادوي
ښایست یې عجیبه دی زړه کې خدای را یادوي

دا تور چاینک له مخې لري کېرډه نن آشنا
د لوړ چینار تر سیوري لاندې چای را یادوي

د شنو سترگو خاوندې ته چې گورمه شم خوښ
د سرو روسانو تېښته کې "دوای" را یادوي

د کلي د خان زور واکت مې نه شمه لیدای
د ښکلي کابل ستړی نان گدای را یادوي

کماله خیال ته وایه د پامیر څوکې پرېرډه
چې ماته مې د تېر برم همای را یادوي

۱۳۷۸ لېږدي

کوچیانۍ مینه

څه خوشالي به زمور خوارو په وطن کې راشي
چې ناوکی خاورې په سر زوم په کفن کې راشي

يارانو لاس نيسي صهبا به له جنته راخي

که تلوسه د شهادت مو په بدن کې راشي

د رابعې (رح) یاد به تازه کا د وطن پېغلوټې

که رياضت يې بس په سترگو د دیدن کې راشي

په کوچيانۍ مينه وپرېرم ماین يې ونه وهي

که لوړ اوبنان د شنو غونډيو په لمن کې راشي

په يوه گولۍ د سولې سل او زر کوترې لگي

سپينې بڼکې يې له پاسه په چمن کې راشي

کماله جار شم لا تر اوسه دې رنخوره مينه

لکه وړه بڼاپېری زړه ته په ختن کې راشي

۱۳۷۸/۰۵/۲۰

د درد له بڼاره د فریاد تر کلي

په زړه مې څه ماشومه تمنا راوړې وه

لاله شونډو د یار ته مې موسکا راوړې وه

يه خلكه څه مو خيال دى لېونى نه وم نشه وم

له ښكليه له ساقيه مې صهبا راوړې وه

سنگدل صياد خندل چې وي کاته تپي بدن

ټوکړى د غم د غشو مې پر شا راوړې وه

که اوښکې په رښتيا وای د باران په څېر خوږې

صحرا د گرېوانه بې مې گيا راوړې وه

افسوس دى ما وي روغ به شم له رنځه د هجران

د زهرو يوه نمړى مې په دوا راوړې وه

د سمې په غلو واوښتم را پرې يې نه ښوده

د غره له هسکې څوکې مې امسا راوړې وه

د درد له ښاره راغلم د فرياد په کلي مېشت

کمال دى له ظلمته مې ښکلا را وړې وه

۱۳۷۸/۰۴/۱۶

کابل پوهنتون، مرکزي ليليه

غزل

عشق وي چې لمبې کا د سره اور په شان

خکه زړه دی گرم د لاهور په شان

خه به حد جاري کا دا ضمير امام
غلو سترکو يې لال زړه وور د پور په شان

مه را یادوی د ښکلي یار هجر
بد را باندي لگي د پېغور په شان

لوی وینم وړوکی لوبې وکاندي
ډېر واړه را ښکاري د ټایگور په شان

زور منم بېشکه چې یزدان لري
نور مخ په زوال د خټک لور په شان

ډېر راته دا دواړه عجیبه برېښي
غم دی له کمال سره د ورور په شان

۱۳۷۸/۰۴/۲۰

کابل پوهنتون، مرکزي لیلیه

ورکه

له نورو څه کوي، له ځانه مې هم کرکه راشي

چې د وفا د تلې خوا مې د يار د سپکه راشي

داسې ياري به د عرش خدای په آفرين وستايي

چې د زړو خونې په يقين پاکې له شکه راشي

زه که هر څو وایم چې لور د يزدان دی پر ما

غريبان وايي دينار څه رنگ له فلکه راشي

چې يو او بل ته مو په ښه خبره ملا ماتېري

خدای مه کره ښکاري نن سبا کې به مو ورکه راشي

غزل مې نن دې ښکلو ښکلو سينگارونو وخور

حيا يې بس له سره پېزوان او له چسپکه راشي

سنبه ۳۰-۱۳۷۸

د ايمان خبره

چې زلمي د شهادت له خوږ آهنگه سره اوسي

خيال د حورو د جنت کا له پالنگه سره اوسي

سودايي شمې په اوبښكو د بېلتون نارو خوره كړه

د شپو توره سيلۍ راغله له پتنگه سره اوسي

د بابا د دنگو څوكو زمريه چېرې ولاړې

يو گيدر غليم را بلوسي له نيرنگه سره اوسي

له هغو به څه ډارېرو چې په باټ مرض اخته وي

چې په وچه د اوبو له مړه نهنگه سره اوسي

چې په زړه يې ايمان نه وي څه د تورې سړي نه دي

سره كفار خو داسې ډېر دي له تفنگه سره اوسي

د يزدان امر به هله پښتانه تر سره كاندي

چې سوري سيني د كفر له خدنگه سره اوسي

په گودر د جونو شور ؤ، څه ټپې مې واورېدلې

په كمال ديدن حرام دي له بې ننگه سره اوسي

وړی ۲۲-۱۳۷۸

غزل

ویر مو خوراک دی له یارانو فراموش پاته یو
دا چې په سپینه ورځ له یو بله روپوش پاته یو

په خوله څه نه وایو د زړونو راز په سترگو وایو
ځکه بې زړه یو د گلرخو له آغوش پاته یو

د یلدا شپه څومره اوږده شوه سباوون نه لري
د زلما خوب مو زنگوي ورته مدهوش پاته یو

ځوښ د تکبیر مو په خوله وچ شو او روپی واخیستو
د شهادت له قافلو نه وطن فروش پاته یو

وایو په سترگو شوو چې لاره مو کړه خپله ورکه
بس د لټانو مجموعه د ژوند په دوش پاته یو

کماله داسې نازولو د وطن ته وایه
میرځی مو ناڅي له خوښیه مور خموش پاته یو

کابل پوهنتون، مرکزي لیلیه

غزل

لکه بلبل چې په یوه نارو گلزار ونیسي
داسې د ښکلي یار نغمه د زرگي ښار ونیسي

ستا په راتللو خپه نه يم غرنیه آشنا
خپه په دې يم چې د سمې غله به لار ونیسي

کوډگره حسنه لږ زموږ پر سیمه گام را واخله
چې پاروگر د عشق کوڅی ښامار ښامار ونیسي

زموږ پر کلي به خوښي دوباره هله راځي
چې د گودر غاړې منگي کتار کتار ونیسي

نه مو وږمه د بهار حس کړه نه د ښکلي سهار
د محبت ځانگې به څه رنگ د گل بار ونیسي

که دې کاته د محبت وو ښایسته جانانه
کمال به شعر د چامپلو درته هار ونیسي

کابل پوهنتون، مرکزي لیلیه - ۱۳۷۸/۰۲/۰۵

يو خوب يوه كيسه

كيسه ده خوب ته راشي دوامداره غوندې وي

د حسن شهزادگۍ ډېره بيماره غوندې وي

د اوبنكو رازنه څاڅكي يې د گل پر شانې مخ

نښويږي كښته پرڅه د سهاره غوندې وي

تاوجن آهونه باسي له سلگيو وي همراه

د يار په انتظار كې ناکراره غوندې وي

د خضر(ع) د حيات د چينې راوړي څوك اوبه

خو نه يې څښي يارانو څه هونښياره غوندې وي

"كه گوټه له جامه اخلم نو ژوندون دی د ابد

نو څه به يې مزه وي چې بې ياره غوندې وي

يو مرگ په پت كې ښه دی نه د زرو كالو ژوند"

له زيسته څه بېزاره څه دينداره غوندې وي

د حسن كرشمې يې غزونې كا تر زړه

په ټولو سهيليو کې سالاره غونډې وي

په وينه مې تعبير ويل آشنا مه كوه غم
د خوب كيسه جادو كا اداكاره غونډې وي

۱۳۷۸/۰۴/۱۷ - كابل پوهنتون

غزل

د هر غزل يوه مسره شاعرانه وړاندې ځي
لكه گودر ته چې پي مخې مستانه وړاندې ځي

په بر كنډو دېوان نښتي تور او سپين نه گوري
يار كه هوسيار نه وي نو خدايه ديوانه وړاندې ځي

زما جانان په زړه صادق دى "نه" به ونه وايي
د اور ډېرى ته بس په نيمه اشاره وړاندې ځي

پخپل وطن يې د څه ټپكې ځاى ونه مون ربه
د افغان كډه په كوم لوري بيهوده وړاندې ځي

د هجر شپه څومره اوږده شوه زما لويه خدايه!

هره لحظه د انتظار له کال اوږده وړاندې ځي

پاس د غونډۍ پر سره وړه ښاپېرۍ خيال ته راشي

لاندې ماینونه دي، کمال خرامانه وړاندې ځي

۱۳۷۹/۰۶/۱۶

خوب

کافر خوب مې ليدلی بيا څه چل غونډې ښکارېږي

لوی وير د زړگي تخت نيسي کارمل غونډې ښکارېږي

په ذهن مې بوج راوړم پسرلي يادونه نه وي

خيالونه مې تورتم کې يرغمل غونډې ښکارېږي

ورځم د آشنا کلي ته خو لار مې ورکه کړې

هر موږ د کړو لارو مې اجل غونډې ښکارېږي

مېلمه د هسکو څوکو د جونگرې شم ناپامه

له وېرې زړه رپېږي کوربه غل غل غونډې ښکارېږي

په مېنه مې له پاسه چا پوند بم وي گوزار کړی

د مینې کور مې سوي وران مورچل غوندې ښکارېږي

له لرې د خواږه آشنا کوکارې اورم ځمه
خو پښې وي پردۍ شوې پل مې شل غوندې ښکارېږي

کمال سرکشه مات کرل روایات د خوب ویلو
تعبیر د زمانې د پیر بدل غوندې ښکارېږي

۱۳۷۶ - غویی

غزل

پستې پستې خبرې او د سترگو جنگ کې ژوند
زموږ د زړه آرمان دی د دلبر په څنگ کې ژوند

دا خوی د مېړنو مې ډېر خوښېږي په والله
د تورو په پرکا کې د وطن په ننگ کې ژوند

هر تیت پرک اولس ته په بدل کې ورکړ خدای
د اوبښکو سمندر، خپته د غم زهنگ کې ژوند

های کاشکي مې لیدلی وای د خپل وطن یو ځوان
چې بېرته را په زړه کا د ځوانۍ په رنگ کې ژوند

قمار د محبت مې بايلولی دی يو وار
نو خکه خونې مې نه شو د روپۍ په شرنگ کې ژوند

۱۳۷۹/۰۶/۱۷ - پېښور

غزل

خُم د ژوند خمار لتوم لپه شراب پور غواړم
خکه خو له خدایه میکده کې ساقی ورور غواړم

های منصوره ښکاري ستا د یون لاره مې ونیوه
بیایي مې چې دار ته زه د هاغې مینې تور غواړم

بېرته چې خواږه توتیان یادونه پرې را والوخي
بني د تخيل مې په رنگين سپرلي سمسور غواړم

ما په کانو وولی له ښاره مې بیا وباسی
زه د لېونۍ مینې سینه کې هاغه شور غواړم

خدای په سر شاهد دی چې درواغ مې په خوله نه راځي
خوله مې دې شي ماته که به زه یار ته پېغور غواړم

یه د همه حسن ربه سر به نذرانه درکړم
بس لحظه دا خور جانان د خیال په نیلي سپور غواړم

یاد چې د ناهیدې ښاپېری بېرته تازه کاندې
پېغلې کابلی ته مې گانه د ایمان زور غواړم

۱۹۹۸/۰۵/۰۵ - پېښور

غزل

غزلو کې راځي او په لنډيو کې راځي
هر ياد يې که بهار په گل غوتيو کې راځي

هوسۍ اروا په ترهه شي د تېښتې گوري ليار
صياد جانان د خيال په شنو غونډيو کې راځي

د عشق بنديخانه وي شرنکا شرنګ مې شي تر غور
دلبر وي غلی غلی په بنگريو کې راځي

دا سپين مخ يې له تور پورني داسې شي ښکاره
سپورمۍ لکه د شپو په ترورميو کې راځي

د تورو جتو زور مې کا له حاله غير حاضر
د کلي ښاپيريانې په نانډريو کې راځي

سپړلی په څه نخرو راوړي تک سره غاټول گلان
خوږ وږم يې د پېغلو په ځونډيو کې راځي

د خيال د غرو لمنې وي های های وي د کوچی

ساده مینه د زړه طور ته کېږدو کې راځي

په هجر کې نور څه دي؟ بس يو خيال څو خاطرې

محل ته مې د ذهن په سپاليو کې راځي

۱۳۷۷/۰۹/۱۲ - پېښور، نوتیه، کرايي کور

غزل

سلام چې د حسینو له بلاده نه راځي

که وږم چې د ورک انځر له باده نه راځي

د خيال کېلی اروا کره مالومدار غشي تپي

خبر مې له خواږه جانان صياده نه راځي

د هجر ناکردې وې شوم په ورکو لارو سر

د زړه په پېچ او خم کې مې آباده نه راځي

"د زهد او تقوا راته مالومه ده ښه ليار

خو څه وکړم سجده مې له بنياده نه راځي"

هر پل مې په گناه ايښی د وخت شوه تقاضا!!

لږ شرم د پيرانو له ارشاده نه راځي

د زړه د کوڅو روي يې هر وختې ژپروي

له ويړه د دیدن آرزوگی ښاده نه راځي

کمال يې په غزلو د ستاينې دی لېوال

پي مخې يارانې بل څه کې ياده نه راځي

۱۳۷۷/۰۹/۱۰

غزل

ډېری راپاته دي په درويشت کاله جنگ کې باروت

الله تمام کړې نور د سولې په يوه رنگ کې باروت

زمونږ امير، زمونږ امام، زمونږ جنرال پرېښودل

هم په شمال هم په جنوب هم په سالنگ کې باروت

بس دا وطن د هغه چا شو چې يې ډېر ولرل

د نفرتونو، بد بينيو پخپل څنگ کې باروت

که د زلمیو سر او کار ورسره نه وای نو بیا
پېغلو به نه ستایل سندرو په آهنگ کې باروت

د نسواري آشنا د لاس د غوڅېدو وپره ده
د تمباکو په خیال یې واچول آونگ کې باروت

کماله دلته د یو څو کسو سلا پرې شوې
چې ځوانۍ واخلي له ولسه په قلنگ کې باروت

۲۰۰۱/۱۱/۰۲

پسرلی

لمر نه دی غلت مو د خوبونو ها تعبیر دی
دا خو اور اخیستی هسکې څوکې د پامیر دی

مه راځه سپرلیه د راتلو لپارې دې نه وینم
تاو ترې تور دېوان دي ښایسته وطن اسیر دی

موږ خو د سهار ستوري په تور افق کې نه وینو
تا بیا د راتلو نیولې څه شانې تدبیر دی

گل خو د بلبل له سندریزو غاړو ساه اخلي

دلته دي کاغ، کاغ نارې تور زاغ مو د باغ مير دی

تا به گلان راوړل ما به هار ترې جوړ کا یار ته
اوس به گلان څه کرم شکسته د عشق زنجیر دی
دلته پسرلیه گل د هار لپاره مه راوړه
گران آشنا مې ورک دی په زړه برید راوړی ویر دی

تپ او تور ژوندون شو چې په خیال کې چېرته نه راځي

غم له زړگي وړی د خواږه جانان تصویر دی

ویر په ظلم زور له زړگي وکښه د ځوانی نسه

دا کمال سپرلیه نن په ځوانه ځوانی پیر دی

۱۳۷۶/۰۱/۰۱

؟

وینه د افغان زلمو سیندونو کې راځي که نه؟

پېغلې له گودره په آهونو کې راځي که نه؟

دا چې نفرتونو پکې ځالې جوړې کړې دي

یاد د محبت به کله زړونو کې راځي که نه؟

اور چي د غضب ترې را ورپري دا مو سترگې شوې

چېرته به نو مينه نظرونو کې راځي که نه؟

ډزې شوې، خونبي زموږ په وير باندې بدله شوه

غم خو ډېر آسان داسې ودونو کې راځي که نه؟

نن چې نيم په نيمه شل او شوپت يو ملامت نه يو

نيم ژوندون خو داسې په ماینونو کې راځي که نه؟

خوب کې له مزاره يوه د سولې قافله راتله

گورئ د سالنگ په کړلېچونو کې راځي که نه؟

صبر چې شلمه پېړۍ کومه کارنامه لرو

ماتي به د سره ښامار يادونو کې راځي که نه؟

څانگې څانگې وچ کړمه د يار د جدایي خزان

بيا بهار د وصل موسمونو کې راځي که نه؟

مانو ښاپېړۍ د قاف د غرونو چېرته وليده

بي نو کله کله خو خوبونو کې راځي که نه

تاو مې له زړگي چيچن د درد روسی لښکرې شوې
مرستې ته يې څوک په همتونو کې راځي که نه؟

موږه له ويرونو له مرگونو ستومان شوي يو
يوه نيمه تپه خو به شعرونو کې راځي که نه؟

۱۳۷۸/۱۱/۲۵

غزل

صبر کيسه کوم د هجر که مې هېره نه شوه
ياره شېبه له غمه پرته پر ما تېره نه شوه

که نن گيدرې مايوسې په برېتو لاس را تېر کړل
ته ترې وېرېره مه څرگنده ده چې شېره نه شوه

وايي د کلي له يو نيم ميليونه ستورو ډکه
دا هديره ده خو له خدايه د چا وېره نه شوه

زما په زړه خو له حسرته ځکه اور بلېږي
چې ستا پر زړه له کرکې پرته مينه ډېره نه شوه

بس تمام عمر دې تندي ته گورم حال دې اخلم
په پټه خوله دې ښکلیه مینه را برسپره نه شوه

زموږ تر منځه به بیا غرونه غمازان ولاړ وي
کماله پر پرده دا خیالونه چې راگېره نه شوه

۱۳۷۸/۰۸/۰۵

غزل

نه هارون رشید یمه او نه د وخت یزید یمه
زه د شاعرانو د کاروان د پیر مرید یمه

ماته خدای تحفه جنون د شعر په زرگي راځي
لام د مصر و کارم پرې او زه د عشق نوید یمه

راوړئ سپلنی غزل له سره یې را تاو کاندئ
زه نظر وهلی د باگرام د سترگو دید یمه

حال مې خپل جانان ته په تېر عمر ښکاره نه کړای شو
بس پخپله گونگه ژبه ټول شهید شهید یمه

مه راغاړې وځه یه د حسن گل اندامې نن

زه کمال ټپي د ترابان د گرز په برید یمه

۱۳۷۶/۰۳/۱۳

غزل

زور د واره بیهان د پنبو لوېدلي آس کې نه وي
داسې ایمان په زړه کې خای لري لباس کې نه وي

چې زړه نازړه یې کلمه وې ترپنه لرې گرځه
مؤمن سړی داسې په وېره په وسواس کې نه وي

که تور رنگونه خوشوي نو لېوني یې گڼو
دا د زړه کار دی بې اختیاره چې په لاس کې نه وي

نیت د کعبې د زیارت وکړې میخانې ته ولاړ شې!
بنده در پېښه واقعه ستا په احساس کې نه وي

دا اوبنکې څله تویوې د ملنگانو میرې
پر بې وفا آشنا اثر په دې براس کې نه وي

کماله اور د نفرتونو به مو لولپه کړي
د مینې خاڅکی که د زړونو په گیلان کې نه وي

جنوري - ۲۰۰۱م

غزل

لاس ٽپوڀ په خوله ٻٻٻرا ڪوڀ او نه مڀ وينڀ
واي پر تا څه وشول جانانه زه دڀ ځنگ ته ناست يم

د مازديگر زڀريه لمره په ڪنڊو درڀره
نن د گودر د مستو جونو خوږ آهنگ ته ناست يم

بيا تور دڀوان په ورا راغلي ٻٻٻڀري به يوسي
د آزادي ناوڀ به پورته ڪري زه بنگ ته ناست يم

تمامه ورځ مڀ لٽولڀ خو پيدا مڀ نه ڪرڀ
تمامه شپه دڀ د يادونو پير ملنگ ته ناست يم

زما يڀ لاس تر شا ترلي ننداره يڀ ڪوم
دا د ڇا ڪار دي ڇڀ د خپلو ورونو جنگ ته ناست يم؟

زمانه واوڻسته د ميني مڪتب بند پاتي شو
د چپراسي بابا په وينو لڙند زنگ ته ناست يم

د خپل شهيد شهيد وطن مينه پرې نه ماتېږي
که په زر وارې د کشمير د ښايست رنگ ته ناست يم

جنوري ۲۰۰۱ م ۲۰ پېښور

غزل

وړوکې بې پروا غونډې ساده وه ښاپېرۍ
له ژونده بې خبره نادیده وه ښاپېرۍ

د مينې په دښت خوځنده سراب و مخامخ
په اور کې د منزل په لور پياده وه ښاپېرۍ

د ټول جهان له کرکې او حسد نه بې پروا
د لوی خدای په دربار کې په سجده وه ښاپېرۍ

واخ کوم ظالم ښکاري ورپوله په يو درز
زموږ د غرو رغونو پرنده وه ښاپېرۍ

د سرو سترگو خاوندې پرون بيا و کړی نیت
د کوم زړگي د لوت په اراده وه ښاپېرۍ

غزل

میکروب یوه ذره وي پهلوان را چپه کړي
وسواس یاره همداسې مسلمان را چپه کړي

افسوس چې ور مالوم نه شو د خپل لستونې مار
که نه نو داسې څوک شته چې افغان را چپه کړي

ته نرمه غاړه نیسه د نادان تربور په تور
آخر به د کینې له زوره ځان را چپه کړي

یو آه د مظلومانو به که نن وي که سبا
دا لوړ آسمان له قهره د یزدان را چپه کړي

زما په خیال ددې اولس همدغه شو جهاد
چې زړه کې د نفرت ایښي بتان را چپه کړي

دا یو غزل کماله خداپرو بس دی او که نه
چې تور دېوان د مینې په میدان را چپه کړي

غزل

څوک شته چې وکړي ددې غرونو او غونډیو حساب

او ترپنه لاندې شهيدانو شازلميو حساب

سږ وچکالي ده را به نشي د کوچيانو کډې
که نه شمېرلو کې به زده ؤ په کېږديو حساب

بهار که نه راځي دې چم ته څه گيله مو نشته
خو ډېر کلونه دی پرې پاته د قمریو حساب

ځکه خو ټول ترې بس څلور کونجه دنيا ته ولاړل
د مرو واوښت په دې ښار کې په ژونديو حساب

د کمپيوټر په حافظه باندې به اور ولگي
که څوک ور واچوي زموږ د څو زرگيو حساب

که د نادان سړي دوستي د چا په کار راتللاي
خلکو به نه کا د هونښيار په دښمنيو حساب

کماله ستا له کمالونو به يو دا گڼمه
که د چم جونو دې غزل کې په لنډيو حساب

۲۰۰۱/۰۲/۱۴

د کاروان د خیالونو پر ځمکه

گران کاروان ته

د سپینې سپوږمکۍ په څېر به شپو کې لاس ته راشي

که پاس نه وي ضرور به په اوبو کې لاس ته راشي

دا سور زړه مې د سره او ياغي اس په شانته ورک شي

د یار د برندو سترگو په کتو کې لاس ته راشي

يو خیال تر کوچو سپین غواړم وړې ښاپېرۍ تم شه

کېدای شي ستا د سپین مخ په شیدو کې لاس ته راشي

انځور د مېړنيو د تاریخ خو ډېر آسان دی

د ننگ د ملالۍ په دوو تپو کې لاس ته راشي

کاروانه د غزالې "ښاپېرۍ ورغوی" گورم

که خدای کول الهام به پښتو کې لاس ته راشي

۲۰۰۱/۰۲/۱۵

غزل

زما خیال دی هغه څوک چې له زړگي رنځور نه وي

خوله به ماته په سوال نه کړي چې بې وسه مجبور نه وي

ته لږ تم شه بېرته مه کړه خو خبرې مې په زړه شوې

ستا کارونه د دنيا به ياره دومره ضرور نه وي

د عادت او عبادت تر منځ همدغه تفاوت دی

عبادت د خدای لپاره په عادت کې سرور نه وي

د ایمان په مرغلرو نښایسته زرگی د چا دی؟

دا پوښتنه ځواب نشي تر هغې چې منصور نه وي

ځناور وي به وي، اف نه نه ځناور په دې پوهېږي

څوک چې خپل کورته اور واچوي دده به شعور نه وي

له قاصد نه مې زړه بد شو وېل یې ها مزې به نه وي

د شمال له شنو تاکنونو به را ځوړند انګور نه وي

ته د ځان لپاره ژوند کې رنگینۍ غواړې کماله!

ځان رښتیا تر ټولو خور وي خو دا خوی د باتور نه وي

۲۰۰۱/۰۲/۲۰

غزل

نن بيا د سپين لستوني په تور لاس دی تېروتلې
په خدای چې دا افغان خو په لباس دی تېروتلې

هماغه اقتدا په خردجال پسې ده کړې
د سپين اسلام په خيال چې په وسواس دی تېروتلې

د شل او شوپ انسان د زړه درزا مې چې محسوس کړه
همدغه يې ويل د جنگ په آس دی تېروتلې

زموږ د ژوندون بيه يې په پتو سترگو وکړه
د اوبن په پچه واوبنت په الماس دی تېروتلې

يارانو د کمال به تر دې لويه سزا څه وي؟
هر ځل چې د کوم بڼکلي په احساس دی تېروتلې

۲۰۰۱/۰۶/۱۲

دښمني

چې سترگې غړوو نو هرې خواته دښمني ده
د لوړو لوړو غرونو مخکې شاته دښمني ده

زموږه کاروبار د ژوندون څه دی خوږه یاره

همدغه چې یې وپالو راپاته دشمني ده

د مینې محبت په بدل چا په انعام راکړه

د کرکې د نفرت د دېو له ذاته دشمني ده

عادي یو، غم یې نه کړو او حیران به ورته نه شو

گټلې مو په سوبه او په ماته دشمني ده

د سره ابلیس اروا ده که د تور ابلیس اروا ده

ویروس ته هوبهو په صورت پاته دشمني ده

که څوک د پردۍ گورې او خرماوو رانه پوښتي

زه وایم چې له دواړو نه ځان ساته دشمني ده

کمال ته یوه ملنگ د راز په ژبه داسې وویل

غزل ته پام لره گني سبا ته دشمني ده

۲۰۰۱/۰۹/۱۰

غزل

د خدای بنده څومره پرېشانه او دلگیر دی روان

بیا د پنجاب په مزدوری پسې فقیر دی روان

په سره غرمه کې چې یخ سیوري ته چا پرې نښوده

مساپر خدای ته ځان سپارلی په تقدیر دی روان

چې نصیحت یې مریدانو په ډاگ و غورځاوه

د مایوسی په انتها کې غره ته پیر دی روان

د زنجیرونو په شرنګا وینښ شوو یو چا نارې کړې

دا خو زندان ته د حریت په تور اسیر دی روان!

مور د خیالونو په اټک غوښتل پاتک واچوو

خدای مکره ښکاري چې له لاسه مو پامیر دی روان

زما چې څومره په یادېري بس همدا کیسه ده

د خوشالیو پرځای دې وطن کې ویر دی روان

۲۰۰۱/۱۰/۰۱

بدبختي!!

چې وخت ناوخت د ژوند په لاره څوک سوکان خوري اشنا

د سودايي په څېر به ږيره او نوکان خوري اشنا

د خيال د توت په لوړه څانگه ستا غمونه راشي

لکه مچۍ چې شات ونکړی او توتان خوري اشنا

موږ اورېدلي وو حيران وو هندوان مړي سيځي!!

اوس حيرانېږو نه انسان که بل انسان خوري اشنا

خصلت د هر سړي د خپل راتلونکي غم بدل کړ

په نه خبره به په دوه پيسو ايمان خوري اشنا

دلته د څو کسو تر مېنځه مصلحت داسې ؤ

ثمر زموږ خاورې ايرې دې غريبان خوري اشنا

د هغه قام به تر دې لويه بدبختي کومه وي؟

مات شي سوگند د خدای په کور چې يې مشران خوري اشنا

۲۰۰۱/۱۱/۲۳

غزل

په خیال کې راشي چې پرېشانه سرگردان وي روان
بیا د اور منځ کې د خلیل په څېر افغان وي روان

د زمانې د وحشتونو بل توپان په توندۍ
د سره توپان په څېر په گران افغانستان وی روان

زموږ د ژوند تر ټولو ستره بدبختي همدا ده
بس ورپسې شو که انسان وي که شیطان وي روان

ښايي د مینې له وجود نه انکاري شي خلک
که مو ژوندون د نفرتونو په داستان وي روان

خوب مې لیدو چې خردجال د جنت زېری کاندې
په پټو سترگو ورپسې ډېر بینایان وي روان

کماله خدای خبر چې څوک به داسې ووايي بیا؟
هره شېبه مې د زرگي پر سر جانان وي روان

۲۰۰۱/۱۱/۲۵

غزل

د خوشال بابا په کرښه

را لوېدلی د نفاق له لوړ گړنگ دی

دا افغان ځکه پخپلو وینو رنگ دی

د خوشال باب وارث هم خپلو وویشت

له سینې نه یې ختلی بوټ خدنگ دی

له مغل د زمانې نه مو ډار نشته

که ډارېرو له اشنا چې مو تر څنگ دی

سیخه لاره پرې ودان وو د ویار څلي

پرې ور پېښ شو هر یو گورو چې را ړنگ دی

پنج و گنج او تر قدوري پورې محدود شوو

کمپیوټر کافر مو ویشتی بیا په سنگ دی

د ناچاودي بم په شک ترې لرې گرځو

د یار زړه دی، که تور کانی د سالنگ دی

له وړمو نه ډېر کلونه محروم پاتې

رانه وړی سرو اورونو خوړ لوڼگ دی

سمندر د خپلو اوبښکو کې لاهو يو

راپسې د مايوسيو، غم نهنګ دی

خو افغان که هر څو وڅوري گوزارونه

يرغلګر ته به سر ټيټ نه کړي پلنګ دی

۲۰۰۱/۰۹/۲۵

غزل

خدايزده څه شی نشته چې په پېغلو کې جمال نشته

يا يې غوڅ شو تور پېکې او يا يې پرسر شال نشته

وسوه د سندرو شين خالی مو د فراق په اور

وای غزل نیمګړی شو په سپينه زنه خال نشته

تور د جنگ بنامار له سره وطنه را چاپېر شولو

وايي لال زما دی نه منلو کې يې سوال نشته

"خلکه ما د سولې نیلی بیا موند شایه راکې

نور هرڅه پوره دي بس يو آس او درې يې نال نشته"

دا منم بېشکه چې هغه دنيا دوزخ لري

څوک وايي چې دلته دوزخ نشته پشه کال نشته

تېر شول شل کلونه له مایوسه انتظار سره
بس دا مو نصیب دی د خوښیو نوی کال نشته

تشې دي سینې پکې د زړونو درک نه لگي
یا که زړونه وي هم پکې وینه د کمال نشته

پېښور ۱۹۹۷

غزل

دا چې نن توپیر مو د ودونو او خیرات نشته
ویر یرغل راوړی د خوښیو هغه سات نشته

وگورئ چې پیر یې خپل مرید په وینو رنگ کړلو
ښکاري خلکه نور مو د پیرانو برکات نشته

خلکه خوښي مه کړئ دا سپرلی هم دی د تېر په شان
تېری بورا گرځي او د گل شیره کې شات نشته

لاندې را غوڅار شوو د نفاق له گړنگونو نه
ټول ټوټه ټوټه یو لا خو وایو مور کې مات نشته

خدایه څنگه چوپې د آذان نارې په کلي شوې
بیا امام شهید شو، که منار روغ په جومات نشته

گوتې يې قلم کړې او د زړه په سرو يې وليکل
چاوي له کمال سره قلم نشته دوات نشته

۱۹۹۸- فبروري، پېښور، پښتونخوا

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**